બીવી બચ્ચા માટેની દુઆ

રબ્બના હબ-લના મિન અઝ-વાજિના વ ઝુર-રિયાતિના
કુર-રત અઅ-યુનિંવ વજ-અલ્ના લિલ મુત્તકીન ઈમામા.
તરજુમોઃ- હે અમારા પરવર દિગાર અર્પણ કર અમોને અમારી ઓરતો
અને અવલાદ તરફથી આંખો ની ઠંડક, અને અમોને
પરહેઝગારોના પેશવા બનાવી દે.

ષાબિત કદમ રહેવાની દુઆ

રબ્બના લા તુઝિગ કુલુબના બઅદ ઈઝ હદય-તના
વ હબ-લના મિલ્લદુન્ક રહ-મતન
ઈન્ન-ક અન્તલ વહહાબ.
તરજુમોઃ- હે અમારા પરવર દિગાર તુ અમારા દિલોને હિદાયત
આપ્યા બાદ ગુમરાહ ન કર, અને અમોને તારી પાસેથી રહમત
અતા કર, બેશક તુજ મોટો આપવાવાળો છે.

સબરની દુઆ

રબના અફ-રિગ અલય-ના સબ-રંવ વ ષબ્બિત
અક-દા-મના વન્સુર-ના અલલ કવિમિલ કાફિરી-ન.
તરજુમોઃ- હે અમારા પરવર દિગાર અમારા દિલોમાં સબર આપ,
અમોને ષાબિત કદમ રાખ, અને કાફિરોના
મુકાબલામાં અમારી મદદ ફરમાવ.

ઓર કેહ દો અય મોહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલય-હિ વ સલ્લમ)
હક આ ગયા ઓર બાતિલ ભાગ ગયા, બેશક
બાતિલ ભાગનેવાલા હી હે. (આયત-૮૨, બની ઇસરાઇલ)

હક ઓર બાતિલ
અવામ કી અદાલત મેં

ગુજરાતીમાં છપાવનારઃ- અહયા દઅવત કમીટી, નડીઆદ.

Haq or batil Awam ki ADALAT ME

ABU MoHAMMAD BADIOUDDEEN

અનુક્રમ માણિકા

હક-વ-બાતીલ
અવામ કી અદાલત મેં

બિસ્મીલ્લાહીર રહમાનીર રહીમ

✡ અલ્હમ્દુ લીલ્લાહી નહ-મદુહૂ વ-નસ્તઈનુ-હુ વ નસ્તગ-ફીરૂહુ વ નુઅ-મીનુ બીહી વ-ન-તવક્કલુ અલયહી વ-નઉઝુબીલ્લાહી મીન શુરૂરી અન-ફુસીના વમીન સય્યી-આતી અઅમાલિના મંય યહદીહિલ્લાહુ ફલા મુઝીલ્લ લહુ વ મંય યુઝલીલ ફલા હાદિ-ય લહુ વ અશ્હદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ વહ-દહુ લા શરી-ક લ હુ વ અશ્હદુ અન્ન મુહમ્મદન અબ્દુહુ વ રસુલુહૂ.

અલ્લાહુમ્મ સલ્લિ અલા મુહમ્મદિંવ વ-અલા આલિ મુહમ્મદિન કમા સલ્લય-ત અલા ઈબ્રાહી-મ વ અલા આલિ ઈબ્રાહી-મ ઈન્ન-ક હમીદુમ મજીદ.

અલ્લાહુમ્મ બારી-ક અલા મુહમ્મદિંવ વ-અલા આલિ મુહમ્મદિન કમા બારક-ત અલા ઈબ્રાહી-મ વ-અલા આલિ ઈબ્રાહી-મ ઈન્ન-ક હમીદુમ મજીદ.

✡ બીરાદરાને ઈસ્લામ !

એલાન સુન ચુકે હેં કે મસ્લકે એહલે હદીષ કે મુતઅલ્લીક અપને ખયાલાત કા ઈઝહાર કરૂં. યાની ઈસ જમાઅત ઔર ઈસકે તરીકે કાર પર આપકે સામને રોશની ડાલું.

✡ ચંદ બે બુનીયાદ ઈલ્ઝામાત ✡

હકીકત યે હૈ કે મસ્લકે એહલે હદીષ કે ખીલાફ કઈ કીસ્મ કે ગલત ઔર બે-બુનીયાદ ઈલ્ઝામાત ઔર ઝુઠે બોહતાન લગાએ જાતે હૈ. કીતને હી નમૂને કે શુકુક વ શુબ્હાત કા ઈઝહાર કીયા જાતા હૈ.

૧. યે એક નઈ જમાઅત હૈ.
૨. યે મુહમ્મદ બીન અબ્દુલ વહાબ નજદી કી જમાઅત હૈ.
૩. યે એક વહાબી ફીરકા હૈ જીસકા કોઈ ભી મઝહબ નહી.
૪. યે રસુલુલ્લાહ સલ. કીભી ઈઝઝત નહીં કરતે (નઉઝુબીલ્લાહ) બે અદબ હૈ.
૫. અઈમ્મા એ મુજતહીદીન ઔર અવલીયાએ કીરામ કી ઉનકે પાસ કોઈ ઈઝઝત ઔર એહતેરામ નહી.
૬. યે એક નયા મઝહબ ઔર નયા ફીરકા હૈ જીસ ને અસલ દીન કી મુખાલીફત કી હૈ.

યે હૈ વો ઈલ્ઝામાત જો કે ઝબાને ઝદ આમ હૈ.

વહાબી કૌન ?

જહાં તક "વહાબી" કા તઅલ્લુક હે તો યે લફઝ આમ તોર પર મુખાલીફ કી ઝબાન પર ઝરૂર હૈ, લેકીન હમારા ઈસ સે કોઈ વાસ્તા નહી હૈ. મુહમ્મદ બીન અબ્દુલ વહાબ રહ. કી જમાઅત સે હમારા કોઈ કતઈ તઅલ્લુક નહી.

હમ રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કી

જમાઅત હૈ ઔર સીર્ફ વહી હમારી જમાઅત કે ઈમામ, મુરશદ ઔર કાઈદ હૈ, લેકીન ચુંકે હમ બફઝલે તઆલા હક પર હૈ ઔર અલ્લાહ તબારક વ તઆલા ને હમે તુમ્હારે ઈલ્ઝામાત ઔર ગાલીયોં સે બચાના થા ઈસ લીયે તુમ લોગ ‘‘વહાબી’’ નામ લેકર ગાલીયાં દેંતે હો મગર ન માલૂમ કીસે દેંતે હો ? (બીલકુલ ઈસી તરહ) જૈસા કે રસુલુલ્લાહ સલ. કે ઈબ્તીદાઇ દૌરે નબુવ્વત મે મુશ્રીકીન રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કી શાન મેં કઈ ના શાઈસ્તા બાતે ઔર ગુસ્તાખીયાં કરતે થે. લેકીન ઉન કે લીયે મુશ્કીલ મસઅલા યે થા કે ઉનકા નામ તો મુહમ્મદ (સલ.) હૈ જીસ કે મા’ના હૈ ‘‘તારીફ કીયા હુવા’’ અબ અગર કહેતે હૈ કે તારીફ કીયા હુવા ઐસા હૈ વૈસા હૈ (નઉઝુબીલ્લાહ) ઝુઠા હૈ, સાહીર હૈ વગૈરહ વગૈરહ તો ઈસ કીસ્મ કે જુમલે ઔર ફકરે કૈસે બન સકતે હૈ ? જબકે ઉસકા નામ હી ઐસા હો જીસકા માઅના ‘‘તારીફ કીયા હુવા’’ હો.

ઉસ કી શાન મેં બદગોઈ ઝૈબ હી નહીં દેતી, ઈસ લીયે ઉન્હોને મુહમ્મદ સલ. કા ઈસ્મે ગીરામી (નામ) તબદીલ કરકે ‘‘મઝમુમ’’ રખ દીયા જીસ કે માઅના મઝમ્મત કીયા હુવા યાની ધુત્કારા હુવા, ભટકા હુવા ઐસી સૂરત મેં બદગોઈ ઔર ગુસ્તાખાના જુમલે ભી બન સકતે હૈં. ચૂનાંચે કહેને લગે મઝમુમ એસા હૈ મઝમુમ વૈસા હૈ. ગરઝ કે અપની મરઝી સે જો કુછ ભી ચાહતે કહેને લગે.

જબ રસુલુલ્લાહ સલ.ને સુના તો આપને ફરમાયા : દેખો

અલ્લાહ તઆલા કી મહેરબાની, કે કુરૈશ કી ગાલીયાં મુઝસે કીસ તરહ ટાલ દી હૈં, વોહ ગાલીયાં દેતે હૈ મઝમુમ કો જબકે મૈં મુહમ્મદ હું .(સલ.)

મેરે પ્યારે ભાઈઓ !

ઈસી તરહ એહલે હદીષ કે મઅના હૈ ‘‘કુરઆન વ હદીષ’’ વાલે અબ ઉન પર જો ઈલ્ઝામાત લગાએ ઔર ગાલીયાં દે કે કુરઆન વ હદીષ વાલે ઐસે વૈસે હે....કુરઆન વ હદીષ વાલે ઝુઠે હૈ તો યે બાત કીસી સૂરત મેં ભી બન ન સકેગી. ક્યું કે કુરઆન ઔર સહીહ હદીષ કો કોઈ ભી ગલત કહેને કી જસારત નહીં કર સકતા. લીહાઝા અલ્લાહ તઆલાને ઉન સે યે નામ ભૂલા દીયા ઔર ઉન્હોને એક નયા નામ ઔર ફરઝી (કામચલાઉ) નામ અખ્તયાર કર લીયા. અબ કહેતે હૈ કે વહાબી ઐસે હે વૈસે હે, ઝુઠે હે વહાબી નયા મઝહબ હૈ વગેરહ વગેરહ. ન માલૂમ યે વહાબી કૌન હૈ ? યે ભી આપ હી કે ભાઇ હોંગે. બખૂશી ઉન કે નામ રખીયે હમારા ઉન સે કોઈ વાસ્તા નહીં. યે અલ્લાહ તબારક વ તઆલા કી હમ પર ઈન્તીહાઇ અઝીમ નવાઝીશ હૈ.

બાકી રહા મુહમ્મદ બીન અબ્દુલવહાબ નજદી (રહ.) અપને વકત કે અઝીમ આલીમ, અઅલા મુજતહીદ ઔર મુજદ્દીદ થે ઉન્હોને દીન કી ખીદમત કી હૈ લેકીન હમારા ઉન સે કોઈ વાસ્તા નહીં હે. હમ ને ઉનકા કલમા નહીં પઢા હૈ ન હી

વો હમારા ઈમામ ઔર મુરશદ હૈ . હમ તો તાબેદાર હૈ સીર્ફ મુહમ્મદ સલ. કે જીન કો અલ્લાહ તબારક વ તઆલા ને નબુવ્વત કી ખલઅત અતા કી ઔર અપના પંયગબરે આખીરુઝઝમાં કા મરતબા દેકર મબઉષ (મોકલ્યા) ફરમાયા. નબુવ્વત યા રીસાલત કા ઈતના અઅલા ઔર અરફા મકામ સીર્ફ રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કો હાસીલ હૈ, આપ કે સીવા કીસી ઔર કો યે મકામ વ મરતબા હરગીઝ હરગીઝ હાસીલ નહીં હૈ. ન મુહમ્મદ બીન અબ્દુલ વહાબ રહ. કો ન હી કીસી ઔર કો યે મકામ હાસીલ હૈ.

એહલે હદીષ સીર્ફ રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કે પૈરુકાર હૈ, દરમ્યાન મે મુસ્તઆર (ઉધાર) લીયે હુવે દુસરે અઈમ્મા કે કાઈલ નહીં હૈ ઔર ન હી અલ્લાહ ઔર અપને દરમ્યાન વસીલે વાસ્તે કે હમ કાઈલ હૈ.

હમારે રબને બરાહે રાસ્ત અપને સે માંગને કા હુકમ ફરમાયા હૈ. અલ્લાહ તબારક વ ત્આલાને કુરઆને હકીમ મે ફરમાયા હૈ કે, (ઉદ-ઉની અસ્તજીબ લકુમ) (મુઅમીનુન - ૬૦)

બરાહે રાસ્ત મુજ કો પુકારો ઔર મેરા ફઝલ મુજ હી સે તલબ કરો મેં હી દેતા હુ.

રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા હે કે મેરી ઈત્તીબાઅ કરો ઔર અલ્લાહ કે પ્યારે બન જાઓ. બરાહે રાસ્ત તો હમારા વાસ્તા ઈસી તરહ હૈ.

હમારી ઈબાદત કા સીધા તઅલ્લુક અલ્લાહ તબારક વ તઆલા કી ઝાંત સે હૈ ઔર ઈસી તરહ ઈતાઅત ફકત મુહમ્મદુર્રસુલુલ્લાહ સલ. કી હમારે લીયે કાફી હૈ. અલ્લાહ ત્આલા કા કુરઆને હકીમ, રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કી હદીષ શરીફ હમારે પાસ મૌજુદ હૈ, હમ ઉન્હી પર અમલ કરને વાલે હૈ, હમ વસીલેં વાસ્તોં કે કાઈલ નહીં હૈ, હમ દરમ્યાન મેં કીસી દુસરે અઈમ્મા કે મોહતાજ નહીં હૈ. જૈસા કે તુમ દરમ્યાન મેં દિગર સ્ટશન બનાતે હો, હમ ઉનકે મોહતાજ નહીં હે. હમ કુરઆન વ હદીષ કે બાદ તીસરી કોઈ બાત કબુલ નહીં કરતે. ઈસી બીના પર હમ પર યે ઈલ્ઝામ કે ફલાં કી જમાઅત હૈ યા ઈસ કીસ્મ કે દુસરે ઈલ્ઝામાત કીસી ભી સૂરત મેં ચસ્પાં નહીં હો સકતે. ઈસ સફાઈ કે બાદ આઈયે હમ બતલાએ કે આપ કી બુનીયાદ કબ પડી ? આપ કહાં થે ? આપ ખુદ નહી બતલાતે હો હમ બતલાતે હૈ કે આપ કી ઈબ્તીદા કબ સે હુઈ ?

નયા મઝહબ એહલે હદીષ યા ફીકહી મઝાહીબ

ઈમામ શાફઈ રહ., ઈમામ માલીક રહ. ઔર ઈમામ અહમદ બિન હમ્બલ રહ. (તીનો બુઝુર્ગ) થોડે બાદ કે હૈ. ઈમામ અબુ હનીફા રહ. કી વીલાદત સન ૮૦ હીજરી મેં હુઈ ઔર વફાત સન ૧૫૦ હીજરી મેં હુઈ થી ઔર ઈમામ ઈબ્ને જરીર કી તવારીખ કે મુતાલએ (પઢને) સે માલૂમ હોતા હૈ કે મુસલમાનો ને સન ૯૩ હીજરી મેં હીબલ બંદરગાહ પર લશ્કર

કશી કી ઔર સીન્ધ ફતેહ કરતે હુવે સન ૯૩ હીજરી મેં ઈસ્લામ મુલ્તાન ભી પંહુચાયા. ઉસ વકત ઈમામ અબુ હનીફા રહ. કી ઉમ્ર બમુશ્કીલ ૧૩ યા ૧૪ સાલ કી બનતી હૈ, જો અભી તક બાલીગ ભી નહીં હુવે થે, જીસકા કોઈ મઝહબ બનતા યા ખુદ હી ઈમામ બનતે વગૈરહ. મતલબ યે હે કે ઉસ વકત હનફીયત કા કોઈ વજુદ હી નહીં થા, યાની ઉસ વકત ન હનફી થે, ન માલીકી ન શાફઈ, ન હમ્બલી વગૈરહ. અલ્લામા મુહમ્મદ ઈદરીસ કાંધેલ્વી રીસાલા ''ઈજતીહાદ વ તકલીદ'' સફા ૧૧ પર લીખતે હૈ ''અહદે સહાબા મેં (સહાબા કે દૌર મેં) યે મઝાહીબે અરબા હનફી, શાફઈ, માલીકી, હમ્બલી નહીં થે.''

મુહમ્મદ બીન અબ્દુલ અઝીઝ હનફી ''અલ કવ્લુલ અસ્સદીદ'' સફા ૩ પર ઔર મુલ્લા અલી કારી (હનફી) શરહ અય્નુલ ઈલ્મ ૧૨/૪૪ પર લીખતે હૈ કે કીસી કો અલ્લાહ તઆલાને હનફી યા માલીકી યા શાફઈ યા હમ્બલી બનને કા હુકમ નહીં દીયા.

એક આસાન સવાલ

પ્યારે ભાઈઓ ! બતલાઈયે કે આપ કો ઈસ્લામ સીખાયા કીસને? મુસલમાન તુમ્હેં કૌન કર ગયા ? પહેલે યકીન તો કર લીજીયે કે વો કોન થા ? ધોકા તો આપ સે નહી હુવા ? યાદ રખીયે વો એહલે હદીષ થા જીસને આપ કો મુસલમાન કીયા, દીન તુમ્હારે પાસ હમને પંહુચાયા તુમકો હમારા મશ્કૂર (શુકરગુઝાર) હોના ચાહીયે, તુમ ઉલ્ટે હમે ડાંટતે હો કે તુમ્હારા મઝહબ નયા હૈ.

હમારે પૈશ્વા ઔર રહેબર મુહમ્મદુર રસુલુલ્લાહ સલ. હૈ. જીસ મઝહબ કી બુનીયાદ મુહમ્મદુર રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ ને રખી હો વહી હમારા મઝહબ હૈ. સુરે યુનુસ કે દુસરે રૂકુઅ મે અલ્લાહ તઆલા ઈરશાદ ફરમાતે હૈ .

(ઈન અત્તબીઉ ઈલ્લા મા યુહા ઈલય્ય) (યુનુસ : ૧૫)

તરજુમા : મેં સીર્ફ ઉસ બાત કા તાબેઅ હું જો કે વહી કે ઝરીયે મુઝ તક પંહુચી હૈ.

યાની રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ વહી કે તાબેઅ હે યાની વો દીન જો કે સીર્ફ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે નાઝીલ હુવા હૈ. બાકી વો ચીઝ જીસ કો મૌલ્વીયોં કી પંચાયત યા એસેમ્બલી બનાએ વો દીન નહીં બલ્કે જો આસમાન સે નાઝીલ હુવા વહી પંયગમ્બર કા મઝહબ હૈ. વહી લશ્કર કા મઝહબ હૈ, જો ઈમામ કા મઝહબ, વહી મુરીદો કા મઝહબ, જો કાઈદ કા મઝહબ હૈ, વહી અવામ કા મઝહબ.(યાદ રખીયે) હમારે મુરશદ વ રહેબર કાઈદ ઔર ઈમામ મુહમ્મદ મુસ્તુફા સલ. હૈ ઔર ઉનકા મઝહબ વહી હૈ તો હમારા મઝહબ ભી વહી હૈ, ઉસ કે સીવા તીસરી કોઈ ચીઝ નહીં હો સકતી.

ફીકહ હનફી, માલીકી, શાફઈ હમ્બલી ઔર જાફરી તો બાદ કી હે જો કઈ સદીયોં કે બાદ વુજુદ મેં આઈ હૈ. કુરઆને હકીમ વ હદીષ શરીફ તો ઉન ફુકહા સે પહેલે હી મોજુદ થે, જો પહેલે મોજુદ હો વો સહીહ હૈ યા કઈ સદીયો કે બાદ લોગો કે હાથો સે વજુદ મેં આનેવાલી

ચીઝ સહીહ હૈ ? આપ બતલાઈયે આપ કા મઝહબ નયા યા હમારા મઝહબ નયા ? જો ચીઝ બાદ મેં બને વો નઈ કહી જાએગી યા જો પહેલે ઔર બહુત પહેલે મૌજુદ હો વો નઈ હોગી ?

અલ્લાહ એક, નબી સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ એક, લેકીન આપ પહેલે ચાર, આપ કે એક ઔર ભાઈ કા ઈઝાફા હો ગયા. અબ આપ હો ગયે પાંચ, બતલાઈયે કે એક મેં સે ટુટ ક પાંચ આપ બને યા હમ ?

બતલાઈયે ઝઘડા ફસાદ કરનેવાલે, અલગ હોનેવાલે, નયા ફીરકા બનાનેવાલે આપ હે યા હમ ?

હમે હમારે આકા જીસ જગહ પર છોડ ગયે થે હમ આજ તક ઉસી જગહ પર ડટે હુવે હૈ. જીસ મૌકફ પર હમકો કાઈમ કર ગએ ઉસી પર આજ તક ઉસી તરહ કાઈમ હૈ. આપ ટુટ કર પાંચ બન ગએ હૈ.

સુરે અંબીયા કે છટે રૂકુઅ મેં આયા હૈ કે

(ઈન્ન હાઝીહી ઉમ્મતુકુમ ઉમ્મતંવ વાહીદતન વ અના રબ્બુકુમ ફઅ-બુદૂન) (અલઅંબીયા-૯૨)

તરજુમા : તુમ્હારી એક જમાઅત હૈ (તુમ દો યા પાંચ જમાઅતે નહીં હો) તુમ્હારા રબ એક મૈં અલ્લાહ હું, પસ મેરી હી બંદગી કરો.

હમારે દસ્તુર કી કીતાબ મેં આજ તક ઐસે હી લીખા હુવા હૈ, ઉસી દસ્તુર પર હમ કાઈમ હૈ. હમારા આઈન જો હમારા પેશ્વા હમે દે ગયા હૈ હમ ઉસી પર અબ તક કાઈમ હૈ. હમ

આપ કી તરહ ટૂટ કર પાંચ ટુકડે નહીં બને. આપ પાંચ ક્યું બન ગએ ? યે આપ કી મરઝી હૈ. પાંચ ક્યા ખ્વાહ પચાસ બન જાઓ મગર (દુસરો પર) એઅતરાઝ તો કીસી બુનીયાદ પર કીજીયે, કહેતે હૈ કે "જાદુવો જો સર ચઢ કર બોલે." દુનિયા કી કીસી કીતાબને યે દાવા નહીં કીયા હૈ કે મે હક પર હું. હર એક અપની તહકીક સે લીખતા હૈ ઔર અપને દલાઈલ દેતા હૈ ઔર વઝાહત બયાન કરકે ઈખ્તીતામ પર કહ દેતા હૈ કે "વલ્લાહુ અઅ-લમ બીસ્સવાબ.." યાની યે મેરી તહકીક હૈ આગે અલ્લાહ બેહતર જાનતા હૈ. દુનિયા કી કીસી કીતાબ કા યે દાવા નહીં કે મૈં હક પર હું ઔર દુસરે બાતીલ પર હૈ લેકીન યે દાવા ફકત "વહી" કો હાસીલ હૈ કે જો કુછ "વહી" નાઝીલ હુઈ હૈ વોહી બરહક હૈ. જો ચીઝ આસમાન સે નાઝીલ હુઇ ફકત વોહી યે દાવા કર સકતી હૈ, જૈસે કુરઆને હકીમ મેં ઈરશાદ હૈ

(વ બિલ હક્કિ-અન-ઝલ્ના હુ વ બિલ હક્કિ ન-ઝલ) **(બની ઈસરાઈલ : ૧૦૫)**

તરજુમા : "ઈસ કુરઆન કો, હમને હક કે સાથ નાઝીલ કીયા હૈ ઔર હક કે સાથ હી નાઝીલ હુવા હૈ"

જીસકા વાઝેહ મતલબ યે હુવા કે ઈસ બાત મેં કીસી કીસ્મ કા શક નહીં હૈ. યે હક હૈ, હક કે સાથ નાઝીલ હુવા હૈ, ઔર હક કે સાથ હી હમ તક પંહુચા હૈ, ખ્વાહ આપ ઉસ મેં શક કરે. એક શખ્સ કહેતા હૈ કે ઉસકો આના તો એક કે પાસ થા મગર કીસી દુસરે કે પાસ ચલા ગયા. દુસરા કહેતા હે આયા હૈ લેકીન

અબ ભી કીસી દુસરી ચીઝ કી ઝરૂરત હૈ, તીસરા કેહતા હૈ આયા હૈ લેકીન મુકમ્મલ નહીં, તમામ મસાઈલ કુરઆન વ હદીષ મેં નહીં હૈ, ચોથા કહેતા હૈ આયા તો હૈ લેકીન હમારી સમજ સે બાલા તર હૈ ઈસ લીયે બડે જો કુછ લીખ ગએ હૈ ઉસી પર અમલ કરેંગે.

મગર હમારા ઈમાન હૈ કે હક હૈ, હક કે સાથ આયા હૈ, હક પર નાઝીલ હુવા હૈ ઔર હક હી રહેગા, ઈસકે અલાવા જો કુછ ભી હૈ સબ બાતીલ હૈ, હક ન મીટા હૈ ન મીટેગા. કુરઆન વ હદીષ કે અલાવા કોઈ તીસરી ચીઝ નહીં હૈ લેકીન યાદ રખીયે યે હમ અપની તરફસે નહીં કહ રહે બલ્કે યે દાવા કુરઆન વ હદીષ ઔર ખુદ જનાબ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ ને કીયા હૈ.

રીસાલતે મઆબ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા જો કુછ તુમ્હારે સામને પેશ કીયા હૈ હક હૈ, ઉસ મેં કોઈ શક નહીં. ઈસ ફરમાને નબવી સલ. મેં અવ્વલ તા આખીર કોઈ ઐસા ચોર દરવાઝા નહીં હૈ જીસ મેં કોઈ ભી ગલત મસઅલા રાહ પા સકે. આપ કી કીતાબોં મેં કઈ ગલત મસઅલે હૈ, અગર બયાન કીયે જાએ તો આપ ખુદ ભી કાનો મેં ઉંગલીયાં ડાલ લેંગે કે હમ ન સુને તો બહેતર હૈ, મગર હમ વો બયાન નહીં કરતે, સીર્ફ યે બતાના મકસુદ હૈ કે એઅતરાઝાત સે બાલા તર ઔર તન્કીદ(ટીકા-ટીપ્પણી) સે મહફૂઝ ફકત "વહી" હૈ, દુસરી કોઈ ભી ચીઝ તન્કીદ સે બાલા તર નહીં હૈ. જબ તક કોઈ તબલીદી નહીં આઈ યે મસ્લક સહાબા કીરામ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમ ઔર તાબઈન ઔર તબઅ તાબઈન રહિમહુલ્લાહ કા થા. જૈસા કે શાહ વલીઉલ્લાહ રહ.ને તહરીર ફરમાયા હૈ કે ચાર

સો સાલ તક મુસલમાન કીસી ભી તકલીદ યા કીસી ખાસ મઝહબ પર નહીં થે. લેકીન ચારસો બરસ કે બાદ યે મઝાહીબ વજુદ મેં આએ, પસ જો મઝહબ ચાર સદીયોં બાદ બના હો યાની રસુલુલ્લાહ સલ. કે ચાર સદીયો બાદ જો મઝહબ વજુદ મેં આયા હો વોહ સચ્ચા મઝહબ! ઉસ મઝહબ કો હક સમજા જાયે ! ઔર જો કુરઆન વ હદીષ પર અમલ પૈરા હો ઉસે બાતીલ કહા જાએ ! હૈ કોઈ સુનનેવાલા ? હૈ કોઈ અદાલત ? હૈ કોઈ ઈન્સાફ કરનેવાલા ?

રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કી તઅઝીમ કોન નહીં કરતા ?

રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કી તાઝીમ ન કરને કા જો હમ પર ઈલ્ઝામ લગાયા જાતા હૈ વો બીલકુલ ગલત હૈ, ક્યું કે તાઝીમ ઔર અદબ જીસકા હોતા હૈ ઉસ કી હર બાત મુકદ્દમ ઔર સબ સે બાલા હોતી હૈ. મે આપ સે પુછતા હું કે બાપ કા અદબ ઔર તાઝીમ લાઝીમ હૈ યા નહીં ? એક શખ્સ બાપ કા અદબ ઔર તાઝીમ તો કરતા હૈ લેકીન ઉસકે હુકમ કી તાબેદારી નહીં કરતા હૈ, કયા ઉસ બેટે કો બાપ કા ફરમા બરદાર કહા જાએગા ? (અલ્લાહ કે લીયે) તુમ હી બતલાઓ ! હાલાંકી દોનો મેં સે કોઈ ભી અલ્લાહ નહીં હૈ દોનો મખ્લૂક હૈ, દોનો હી ઉમ્મતી હૈ, તબ ભી જો શખ્સ અપને વાલીદ કા હુકમ નહીં માનતા ઉસે બે અદબ કહેંગે યા નહીં ? તો જો રસુલુલ્લાહ સલ. કી સુન્નત, તરીકે ઔર હુકમ કે ખીલાફ અમલ કરે ઔર દાવા કરે કે હમ હી હૈ નબી કા અદબ વ એહતેરામ કરનેવાલે ! **(સચમુચ યે ખુલા મઝાક હૈ)**

એહલે હદીષ બે અદબ નહીં હૈ

એહલે હદીષ ઔર રસુલુલ્લાહ સલ. કે બે અદબ, ઐસા જોડ બનતા હી નહીં. જીન કા મઝહબ હી રસુલુલ્લાહ સલ. કી હદીષ શરીફ, જીનકા મસ્લક હી રસુલુલ્લાહ સલ. કી સુન્નત, જીન કા અકીદા, મસ્લક ઔર દીન હી રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કા હુકમ હૈ. જો આપ સલ. ને ફરમાયા, જો આપને અમલ કીયા, જો આપ સલ. ને બતલાયા, યહી હમારા મસ્લક હૈ, યહી હમારા દીન હૈ ઓર ઐસે લોગો કો આપ કહેતે હૈ કે યે રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કે બે અદબ હૈ. બે અદબ તો આપ હૈ જીન્હોને રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કે મુકાબલે મેં તાગુત ખડે કર દીયે હૈ, ઉનકે મઝહબ કે મુકાબલે મે દુસરોં કે મઝહબ પેશ કીયે ઔર ઈખ્તીયાર કર લીયે. કીતાબ કે મુકાબલે મેં દુસરી કીતાબ લે આએ, જીન્હો ને આપ સલ. કે કૌલ કે મુકાબલે મેં ઔરો કે કૌલ કો તરજીહ દી ઔર મુફતી કે ફતવા કો અહમીયત દી, આપ સલ. કે અકવાલ કે મુકાબલે મેં દુસરો કે અકવાલ ઔર કયાસ પૈશ કીયે , આપ કે ફરમાન કે મુકાબલે મેં દુસરો કે ફરમાન પેશ કીયે. (એહલે હદીષ ઐસા નહી કરતે ઈસ લીયે કે) એહલે હદીષ કતઅન બે અદબ નહીં, હમ કીસી ભી સહાબી, કીસી ભી ઈમામે દીન કે બે અદબ નહીં હૈં અલબત્તા હમ મરતબે કા ખ્યાલ રખતે હૈ.

કીસી ઈમામ ને અપની તકલીદ કે લીયે નહીં કહા

આઈયે ઈસ બાત કા ફૈસલા કરતે હૈ, આપ અપને ઈમામ કે ઐસે અહકામાત દીખલાઈએ. યે મેરા ખુલા ચેલેંજ હૈ કે તુમ ઈમામ શાફઈ રહ. કી કોઈ એક સનદ દીખલાઓ જીસ મેં કહા ગયા હો કે તુમ અપને આપકો શાફઈ કહેલાઓ, મેરી ફીકહ પર અમલ કરો ઔર મેરી પૈરવી કરો, યા ઈમામ અહમદ બીન હમ્બલ રહ. ને ફરમાયા હો કે અપને આપકો હમ્બલી કહેલાઓ, મેરી ફીક્હ પર અમલ કરો ઔર મેરી પૈરવી કરો યા ઈમામે માલીક રહ. ને ફરમાયા હો કે મેરી ફીકહ પર અમલ કરો ઔર મેરી પેરવી કરો ઔર અપને આપકો માલીકી મશ્હુર કરો, યા ઈમામ અબુ હનીફા રહ. ને ફરમાયા હો કે મેરી ફીકહ પર અમલ કરો ઔર મેરી પૈરવી કરો ઔર અપને આપકો હનફી કહેલાઓ યા ઈમામ જાફર સાદીક રહ. ને ફરમાયા હો કે મેરી ફીક્હ પર અમલ પૈરા હોકર અપને આપકો જાફરી કહેલાઓ ઔર મેરી પૈરવી કરો. યે કુલ પંદરહ સવાલ હુવે. મેં હર સવાલ કે બદલે એક હઝાર રૂપિયે ઈન્આમ દેતા હું. મુજે મનદરજા બાલા અલ્ફાઝ દીખલાઈયે ઔર હર સવાલ કે જવાબ કે એવઝ મબલગ એક હઝાર રૂપિયે (રૂપિયા એક હજાર પુરા) વસુલ કરતે જાએ. (ઈન્આમ કી ચેલેંજ આજ ભી જમાઅતે અહલે હદીષ સિન્ધ કી તરફ સે બરકરાર હૈ. અગર કીસીકે કે પાસ દલીલે હો તો ઈસ જગહ રાબ્તા કાયમ કરે.) અગર યે અલ્ફાઝ નહીં હે તો આપ હમ પર યે ઈલ્ઝામ કયું કર લગાતે હૈ ? જબ આપ કે ઈમામ ને હી ઐસા કોઈ દાવા નહીં કીયા તો ફીર હમ પર ઈલ્ઝામ કયું કર આઈદ કરતે હૈ ? હમ હર ઉસ શખ્સ કી મુખાલીફત કરેંગે જો હદીષ કે ખીલાફ હો, ખ્વાહ વો હમારા હકીકી ભાઈ હી કયું ન હો.

ઈમામ અબુ હનીફા ખુદ એહલે હદીષ થે

અબ આપ હી બતલાઈયે કે કયા ઈમામ અબુ હનીફા રહ. કુરઆન વ હદીષ કે ખીલાફ થે ? અગર જવાબ હાં મે હૈ તો ફીર હમ ભી ઉન કે ખીલાફ હૈ (અગર નહીં તો હમ ભી ઉનકે ખીલાફ નહીં) હમ કીસી ભી ઈમામ કો કુરઆન વ હદીષ કે ખીલાફ ષાબીત નહીં કરતે તો ફીર હમ ઉન કે ખીલાફ કૈસે હો સકતે હૈ ? ઈમામ કા એક કૌલ હૈ. આપ કે ઈમામ શામી ને અપની કીતાબ કે શુરૂઅ મેં નકલ કીયા હૈ. શામી આપકી મોઅતબર કીતાબ હૈ ઉસ કે મુકદ્દમા મેં લીખા હૈ કે અબુહનીફા સે સહીહ રીવાયત હૈ કે 'ઈઝા સહહલ હદીષુ ફહુવ મઝહબી' યાની સહીહ હદીષ મેરા મઝહબ હૈ (ખ્વાહ વો કભી ભી મીલે) ઈસ કૌલ કે મુતાબીક તો યે હમારા મઝહબ હુવા ઔર ઈમામ અબુહનીફા રહ. હમારે એહલે હદીષ હુવે. આપ કે તો વો ભી ન હુવે. આપ લોગોં કા મઝહબ હૈ ફીકહ (જૈસા કે આપ કહેતે હૈ).

હવાલા દીખાઈયે ઈનામ હાસીલ કીજીયે

ભલા અબ દીખાઈયે કે ઈમામ સાહબ ને ફરમાયા હો કે મેરી ફીકહ પર ચલો ફક્ત ઈતના હી દીખાદો કે ફીકહ મેરા મઝહબ હૈ, કદુરી મેરા મઝહબ હૈ, આલમગીરી મેરા મઝહબ હૈ, કાઝીખાન મેરા મઝહબ હૈ, મીનયતુલમુસલ્લી મેરા મઝહબ હૈ, અગર આપ ઐસા દીખા દેતે હૈ તો હર એક કીતાબ કે બદલે મેં હઝાર રૂપયા બતોરે જુરમાના અદા કરૂંગા.

હિદાયાં, કાઝીખાન, કદુરી, દુર્રેમુખ્તાર, આલમગીરી, નુરીલ ઈઝાહ, શામી ઔર મીનયતુલમુસલ્લી, યે કુલ આઠ

હક ઓર બાતિલ

કીતાબેં હૈ, ઈન આઠ કીતાબોં મેં સે દીખલાઈયે કે ઈમામ સાહબ ને કહા હો કે મેરા મઝહબ ફીકહ હૈ, આઠ હજાર રૂપિયે દેને કે લીયે તૈયાર હું.

(ઈન્આમ કી ચેલેંજ આજ ભી જમાઅતે અહલે હદીષ સિન્ધ કી તરફ સે બરકરાર હૈ.)

દુસરી તરફ હમને બતલા દીયા હૈ કે ઈમામ સાહબને ખુલે લફઝો મે ફરમાયા હૈ કે મેરા મઝહબ સહીહ હદીષ હૈ.

અલગરઝ તમામ મુસલમાન ઈસ બાત પર મુત્તફીક હૈ કે હદીષ કી સબસે સહીહ કીતાબ સહીહ બુખારી શરીફ હૈ. ઈસ પર ઉમ્મત કા ઈત્તીફાક હૈ કુરઆન મજીદ કે બાદ દુસરી સહીહ તરીન કીતાબ બુખારી હૈ. અબ ઈસ કે મુતાબીક ઈમામ સાહબ કા મઝહબ બમઅ કુરઆન કે (કુરઆન કે સાથ) બુખારી હૈ યા શામી ? વરના આપ હી બતલાઈયે કે ઈમામ સાહબ ને ફરમાયા હો કે હીદાયા મેરા મઝહબ હૈ લેકીન ઈમામ સાહબ ને ફરમાયા કે ''સહીહ હદીષ હી મેરા મઝહબ હૈ'' ઔર વો બુખારી શરીફ હૈ. સાફ ઝાહીર હૈ કે સહીહ હદીષ બુખારી શરીફ હૈ ઝરા સોચીયે ! કોઈ આપ સે ધોખા તો નહીં કર ગયા હૈ ? ઈસ કે બરઅકસ મુઝ સે સવાલ કીયા જાએ તો જવાબ દેને કે લીયે તૈયાર હું.

સીર્ફ રસુલુલ્લાહ સલ. કી ઈતાઅત ફર્ઝ હૈ

હમારા ઈમામ તો ખુલ્લમ ખુલ્લા હમે ઐસા હી હુકમ દે ગયા હૈ. આપ સલ. ને ફરમાયા કે મેરી ઈતાઅત કરો, મેરી પૈરવી કરો. **અતીઉલ્લાહ વ અતીઉર્રસુલ વલા તૂબ-તિલુ અઅ-માલકુમ.** (મુહમ્મદ : 33)

તરજુમા : ઈતાઅત કરો અલ્લાહ કી ઔર રસુલ કી ઔર અપને અઅમાલ કો બરબાદ ન કરો.

કીસી કો જુરઆત હૈ જો ઈસ હકીકત સે ઈન્કાર કરે ? અચ્છા આગે ચલીયે ઈરશાદ હોતા હૈ : **મંચ યુતીઈર-રસુ-લ ફ-કદ અતાઅલ્લાહ.** **(અન્નીસા : ૮૦)**

તરજુમા : જીસને રસુલુલ્લાહ સલ. કી ઈતાઅત કી ઉસને અલ્લાહ કી ઈતાઅત કી.

અગર કોઈ યે કહે કે મંચ યુતીઈ અબા હનીફા ફ-કદ અતા અલ્લાહ તો કયા યે સહીહ હોગા ? કભી નહીં ! યહાં રસુલુલ્લાહ સલ. કી ઈતાઅત કા હુકમ કીયા ગયા હૈ (ન કે કીસી ઉમ્મતી કી ઈતાઅત ઔર તકલીદ કા) કુરઆન મજીદ મેં ઈસકા મઝીદ સબુત મૌજુદ હૈ ફરમાયાઃ

કુલ ઈન કુન્તુમ તુહિબ્બુનલ્લાહ ફત્તબિઉની યૂહ-બિબ કુમૂલ્લાહ. (આલે ઈમરાન : ૩૧)

તરજુમા : ''અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે મુહોબ્બત કરતે હો તો તુમ મેરી (મુહમ્મદ સલ. કી) ઈતાઅત કરો તાકે અલ્લાહ તઆલા તુમ સે મુહબ્બત કરે''

સુરે મુહમ્મદ મેં અલ્લાહ તઆલાને યું ઈરશાદ ફરમાયા :

વલ્લઝી-ન આ-મનુ વ અમીલૂસ્સાલિહાતિ વ આ-મનુ બિમા નૂઝ્ઝિ-લ અલા મૂહમ્મદિંવ વ હૂ-વલ હક્કૂ મિર-રબ્બિહિમ કફ્ફ-ર અન્હૂમ સય્યિઆતિહિમ વ અસ્લ-હ બા-લહુમ. (મુહમ્મદ : ૨)

તરજુમા : ''જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર નેક અમલ કીયે ઔર ઉસ ચીઝ કી ઈતાઅત કી જો મુહમ્મદ સલ. કી તરફ નાઝીલ

કી ગઈ ઔર યહી ઉન કે રબકી તરફ સે હક હૈ કે અલ્લાહ ઉનકી બુરાઈયોં કો મીટા દેગા ઔર હાલત કો દુરુસ્ત કરેગા.''

ઈસ કા મતલબ યે હુવા કે હમારે ઈમામ મુહમ્મદ સલ.કા યે દાવા હૈ ઔર આપ સલ. ને અપની ઈતાઅત કા હુકમ દીયા હૈ, જબ કે આપ કે ઈમામ કો યે હક ભી નહીં હે લેકીન હમારે ઈમામ સાહબ કો ઐસા દાવા કરને કે જુમલા હુકુક હાસીલ હૈ ક્યું કે યે નબી કી શાન હૈ. નબી કી શાન ઐસી હૈ જીસ કા કોઈ સાની નહી હો સકતા ઔર યે ભી નબી હી કી શાન હૈ કે વો વોહી બાત કહે જો અલ્લાહ તઆલાને કહી હો, ક્યું કે મુસા અસ. ને ફીરઔન સે કહા થા, એ ફીરઔન મૈં રબ્બુલ આલમીન કા રસુલ હું મેરી શાન યે હે કે અલ્લાહ કે બારે મેં વોહ બાત કરૂં જો હક હો નાહક ના હો. (અઅરાફ - ૧૦૪,૧૦૫)

સય્યદના ઈસા અલયહિસ્સલામ કયામત કે દીન જબ અલ્લાહ તબારક વ તઆલા કે હઝુર મેં પેશ હોંગે અલ્લાહ તબારક વ તઆલા આપ અલયહિસ્સલામ સે દરયાફ્ત ફરમાએંગે કે કયા આપને લોગો સે કહા થા કે મુઝે ઔર મેરી માં કો ઈલાહ બનાકર પરસ્તીશ કરો ? તો ઈસા અલયહીસ્સલામ જવાબ દેંગે.

કા-લ સુબ્હા-ન-ક મા યકુનૂ લી અન અકુ-લ મા લય-સ લી બિ-હક્ક **(અલ માએદાહ : ૧૧૬)**

તરજુમા : ''મૌલા તેરી શાન પાક હે મુજે જો બાત કહેને કા કોઈ હક નહીં વોહ બાત મૈં કૈસે કહ સકતા હુ.''

યહી હૈ નબી કી શાન, નબી કી શાન તો યે હૈ કે વો સીર્ફ વોહી બાત કહે જીસકે કહને કા ખુદ ઉસકો હક હો, ઈસ કે

અલાવા કોઈ ઔર બાત અપની તરફ સે ન કહે.

મૂહમ્મદૂર રસુલૂલ્લાહ સલ.કો હક થા(યે કહેને કા) કે **ફત્તબીઉની યુહ-બીબ-કુમુલ્લાહ**. (આલે ઈમરાન - ૩૧)

યાની મેરી પૈરવી કરો તા કે અલ્લાહ તઆલા તુમ સે મુહોબ્બત કરેગા, મગર યે કહેને કા કે મેરી પૈરવી કરો તુમ સે અલ્લાહ તઆલા મુહબ્બત કરેગા, ન તો ઈમામ અબુ હનીફા કો હક થા, ન ઈમામ માલીક કો, ન ઈમામ અહમદ બીન હમ્બલ કો, ન ઈમામ જાફર સાદીક કો, ન સય્યદ અ. કાદીર જીલાની કો. ઉમ્મતીયોં મેં સે કીસી કો ભી ઐસા કેહને કા કોઈ હક હાસીલ નહીં યે ફકત મુહમ્મદ સલ.કા હક હૈ .

ફત્તબીઉની યૂહ-બિબ કૂમૂલ્લાહ

તર જુમા : ''મેરી પૈરવી કરો તાકે અલ્લાહ ત્આલા તુમ સે મુહબ્બત કરે''

અબ ફરક આપકી સમઝ મેં આ ગયા ? અગર ફરક સમજ મેં આ ગયા હો તો ફીર હમ મેં ઔર દુસરો મેં જો ફરક હે વોહ ભી સમઝના ચાહીયે. હમ રસુલુલ્લાહ સલ. કે બાદ દુસરે તમામ અઈમ્માએ દીન કી ઈઝઝત કે કાઈલ હૈ ફરક સીર્ફ યે હૈ કે હમ ઉનકો વોહ હૈસીયત નહીં દેતે જો કુરઆન વ હદીષ ને ઉનકો ન દી હો. જબ કે તુમ ઉનકી ઈઝઝત રસુલુલ્લાહ સલ.સે ભી ઝયાદા કરતે હો, આપ કે પાસ ફીકહ કી હૈસીયત કુરઆન વ હદીષ સે ઝયાદા ઉંચી હૈ.

આપ સલ.કા ફરમાન હૈ કે ''**સલ્લુ કમા રઅય-તુમુની ઉસલ્લી**'' (સહીહ બુખારી કીતાબુલઅઝાન બાબુલ અઝાન લીલ મુસાફીર ઈઝા કાનુ જમાઅત) યાની નમાઝ ઉસ

તરહ પઢો જીસ તરહ તુમ મુઝે નમાઝ પઢતે હુએ દેખતે હો. અબ યે ઔરત ઔર મરદ કી નમાઝ કા ફરક કહાં સે લીયા કે ઔરત ઈસ તરહ હાથ બાંધે ઔર ઈસ તરહ સજદા કરે ઔર મરદ કી ઈસ તરહ ? જુમલા ઝરા સખ્ત હૈ મગર આપ કા ઉસુલ ઔર કાયદા યહી હૈ.

કુરઆન વ હદીષ કે બારે મેં અહનાફ કા નઝરીયા

જનાબ લીજીયે ષબુત :

કરખી આપ કે મઝહબ કે બડે આલીમ હૈ, જીન્હો ને ઉસુલે કરખી લીખી હૈ, જો ફીકહ કી મશ્હુર કીતાબ હૈ, ઉસ કી ઈબ્તીદા મેં યહી લીખા હૈ કે,

''જો ભી બાત હમારી ફીકહ કે ખીલાફ નઝર આએ તો ફીકહ કો ગલત ન સમજો બલ્કે યે સમજો કે ઉસ આયત મેં કોઈ હૈર ફેર હૈ યા મન્સુખ હોગી યા ઉસ કી કોઈ તાવીલ હોગી યા કીસી દુસરી આયત સે મુતઝાદ (ટકરાતી) હોગી, યાની ઉસ આયત મેં કોઈ ન કોઈ ચક્કર હોગા, લેકીન હમારી ફીકહ મેં કોઈ તઝાદ(ટકરાવ) ન હોગા. દુસરા કાયદા લીખા હૈ ''જો હદીષ આપ કો હમારી ફીકહ કે ખીલાફ નઝર આએ (જો હમારે બુઝુર્ગ લીખ ગએ હૈ) તો ફીર હમારી ફીકહ કો ગલત ન સમજે બલ્કે યે સમજે કે ઉસ હદીષ મેં કોઈ ઔર બાત હૈ યા મન્સુખ હોગી યા ઉસ મેં તાવીલ કી ગઈ હોગી યા મરજુહ હોગી યા ઉસ હદીષ કે મુકાબલે મેં કોઈ દુસરી હદીષ હોગી''

(અલ ઉસુલુલ અબી અલ હસન અલ કરખી - ૧૩,૧૪)

આપકા કાયદા ઔર ઉસુલ યે હૈ કે કુરઆન કી આયાત

ઔર હદીષ હમારી ફીકહ કે ખીલાફ હો તો ફીર હદીષ કો છોડ કર ફીકહ કો અપનાઓ જીસકે મા'ના હૈ કે આપ કે પાસ અવ્વલ અપના ફીકહી મઝહબ ઔર બાદમેં કુરઆન વ હદીષ હૈ, અગર હદીષ ફીકહ કે મુતાબીક હો તો ચશ્મ મા રોશન, દિલ મા શાદ. વાહ વાહ !! અગર ખીલાફ હો તો ઉસ હદીષ ઔર આયત મેં ''કુછ હોગા'' કહ કર : છોડ દેતે હૈ ઔર અપના રાસ્તા નહીં છોડતે, ઈસી રવીશ કે બારે મેં હાલી મરહુમ ને કહા થા

નબી કો જો ચાહે ખુદા કર દીખાએ
ઈમામો કા રૂત્બા નબી સે બઢાએ.

હમારા ઓર આપકા ફર્ક

હમારા મવકફ ઈસકે બરઅકસ હૈ, હમ અવ્વલ મઝહબ નહીં બલ્કે દલીલ ઔર ષબુત માંગતે હૈ ફીર જો ચીઝ કુરઆન હદીષ કે મુતાબીક હો વહી હમારા મઝહબ હે. ફીર ચાહે હમારે બાપ, દાદા, ઉસ્તાદ ઓર વકત કે ઈમામ કા કોલ ઉસ કે ખીલાફ હી ક્યું ન હો , ઐસી સુરત મેં હમ યે સમજતે હે કે ઉન કે કૌલ મેં ઈસ તરહ કી કોઈ ગલતી હૈ જબ કે કુરઆન વ હદીષ મેં ઈસ તરહ કી કોઈ ગલતી યા શક બીલ્કુલ નહીં હો સકતા ઔર યહી હમારે ઔર દુસરે કે મઝાહીબ કે દરમ્યાન વાઝેહ ફર્ક હૈ.

અજીબ સવાલ

રહા યે સવાલ કે હમ તફરકા ડાલતે હૈ ઈસ ઈલ્ઝામ કે મુતઅલ્લીક મેં કુછ મીષાલોં સે વાઝેહ કરતા હું (કે કૌન તફરકા ડાલતે હૈ, એહલે હદીષ યા આપ ?) આપ હી ઈન્સાફ કરે : એહલે હદીષ કહેતે હૈ કે જમાઅત એક હૈ ચાર મઝહબ નહીં હૈ. અલ્લાહ એક, રસુલ એક, કીતાબ એક, કીબ્લા ભી એક, તો મઝહબ ભી એક. અગર અલ્લાહ હો ચાર તો મઝહબ ભી ચાર, રસુલ ભી હો ચાર તો મઝહબ ભી હો ચાર. જબ ઐસા નહીં હૈ તો ફીર ચાર મઝહબ કીસ વજહ સે ? મગર હમારે દોસ્ત કહેતે હૈ કે ચાર હી હક પર હૈ દેખીયે (ઉંગલીયોં કી તઅદાદ કીતની હૈ ?) યે એક હૈ ઔર યે ચાર હૈ. અબ પાંચવા ભી ખડા હો ગયા હૈ. બતાઈયે લડાનેવાલે યે પાંચ હૈ યા એક ? યે લોગ કહેતે હૈ ઈમામ ભી પાંચ, કીતાબે ભી પાંચ, હમ ભી પાંચ. હમ કેહતે હૈ કે રહનુમા ભી એક, કીતાબ ભી એક અલ્લાહ ભી એક રસુલ ભી એક, દીન ભી એક.

ઈકબાલને ઈસ પર કયા ખૂબ કહા હૈ :

મનફઅત એક હે ઈસ કૌમ કી નુકસાન ભી એક
એક હી સબકા નબી, દીન ભી ઈમાન ભી એક
હરમે પાક ભી, અલ્લાહ ભી, કુરઆન ભી એક
કુછ બડી બાત થી હોતે જો મુસલમાન ભી એક
(બાંગે દરા ઈકબાલ)

અબ અલ્લાહ કે વાસ્તે બતલાઈયે કે લડાનેવાલે કૌન હૈ ? તફસીલાત કૌન સી ઝાહીર કી જાએ, ઈન્તીશાર (ફાટફુટ) ફેલાને વાલે આપ કે સામને હૈ.

રસુલુલ્લાહ સલ. કે સીવા કોઈ માસૂમ નહીં

અબ લીજીએ ઈસમત કી બાત કો હમારી, યે બાત તસ્લીમ શુદા(સર્વ માન્ય) હૈ કે ગલતી સે પાક કોઈ હસ્તી નહીં હૈ, સીવાય અલ્લાહ કે રસુલ સલ.કે. બાકી હર ઈન્સાન કભી ખુશી કી હાલત મેં કભી ગમ કી હાલત મેં હોતા હૈ, તો કભી ગુસ્સે કી હાલત મેં તો કભી કૈસે, હંમેશા એક હાલત મેં નહીં હોતા, ઈન્સાન કભી ગુસ્સે કી હાલત મેં કંટ્રોલ સે બાહર હો જાતા હૈ, કભી ખુશી મે ઐસા મસ્ત હો જાતા હૈ કે ઉસકો કોઈ ભી ખબર નહીં હોતી હૈ. ઈસ લીયે શરઈ મસઅલા હૈ કે ગુસ્સે કી હાલત મેં કાઝી કોઈ ફૈસલા ન કરે. રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કી હદીષ હૈ કે કાઝી યા જજ ગુસ્સે કી હાલત મેં કોઈ ફેસલા ન કરે.

(સહીહ બુખારી કીતાબુલ અહકામ બાબ હલ યુકઝિયલ હાકીમુ અવ યુફ્તી વહુવ ગઝબાન)

હો સકતા હૈ કે ઈન્સાફ ન કર સકે, મગર રસુલુલ્લાહ સલ.કે લીયે કાનુન જુદા હૈ. આપ સલ. કો ગુસ્સા ભી આતા થા ઔર ખુશી કી હાલત મેં ભી હોતે થે, મગર આપ સલ.કા હર હાલ મેં ફૈસલા સહીહ હૈ કીસી ભી હાલત મેં ફૈસલા ગલત નહીં હો સકતા. યે ફરક હમારે ઈમામ ઔર આપ કે અઈમ્મા કે દરમ્યાન મેં હૈ. દુસરે ઈન્સાન ગુસ્સે મેં ગલત ફૈસલે કર સકતે હૈ લેકીન રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કીસી ભી હાલત મેં ગલત ફૈસલા નહીં કર સકતે. અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર બિન આસ રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કી હદીષેં લીખતે થે. બાઝ કુરેશીયોને આપ સે કહા કે આપ રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિવ સલ્લમ કી હર બાત લીખતે જાતે હૈ

જબકે કીસી વક્ત આપ સલ. નારાઝગી કી હાલત મેં હોતે હૈ, તો કીસી વક્ત ખુશી કી હાલત મેં હોતે હૈ, કભી કીસી હાલત મેં હોતે હૈ, તો કભી કીસી હાલત મેં, ઈસ લીયે આપ સોચ સમજકર લીખા કરેં. આપ રઝી. કહેતે હૈ કે મેંને યે બાત રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ સે આકર કહી. આપ સલ.ને જવાબ મેં ફરમાયા કે ''અબ્દુલ્લાહ જો કુછ સુનતે હો લીખતે જાઓ ! અલ્લાહ તઆલા કી કસમ (અપની મુંહ મુબારક કી તરફ ઈશારા કરકે ફરમાયા) ઈસસે કભી ભી નાહક ન નીકલેગા.'' (સુનન અબુદાઉદ,કીતાબુલ ઈલ્મ, બાબ કીતાબતુલ ઈલ્મ)

નબી ઔર ઈમામ કા મકામ વ મરતબા મુખતલીફ હોતા હૈ

અગર આપ કહેતે હૈં ઐસા હી હાલ અબુહનીફા, શાફઈ, માલીક, અહમદ બીન હમ્બલ, ઔર સય્યદ અ.કાદીર જીલાની રહ. અલયહિમ અજમઈન કા હૈ તો ફીર નબી ઔર રસુલ ઔર ઉન મેં કોનસા ફર્ક રહ જાતા હૈ ? યકીન કીજીયે કે દુસરા આદમી અપને આપ પર મુકમ્મલ ઝબ્ત (કાબુ) નહીં રખ સકતા.

ગુસ્સા વ નારાઝગી ઔર ખુશી કી હાલત મેં ગલત ફૈસલા કર સકતા હૈ, મગર રસુલુલ્લાહ સલ. હર હાલમેં સહીહ ઔર હક ફરમાતે થે, ઉનકી કોઈ ભી બાત ગલત નહીં હો સકતી, યાની રસુલુલ્લાહ સલ નારાઝગી મેં હો તબ ભી આપ કા ફૈસલા સહીહ ઔર બરહક હોતા હૈ.

એક વાકેઆ

અબ મેં આપ કે સામને રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કા હાલતે નારાઝગી કા ફૈસલા પેશ કરતા હું.

દો શખ્સ રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કે પાસ પાની કે તનાઝએ (ઝઘડે) કે હલ કે સીલસીલે મેં પેશ હુવે. ઉનમેં એક શખ્સ ઝુબેર બીન અવ્વામ રઝી. આપ સલ.કે ફુફીઝાદ ભાઈ થે. કાયદા યે થા કે કાશ્તકાર (કિસાન) પાની તરતીબવાર હાસીલ કરે, યાની અવ્વલ પહેલે વાલા ઔર બાદ મેં બાદવાલા પાની લેગા. ઉસ દૌર મેં ઘડીયાં વગૈરહ તો નહીં થી હમ્વાર જમીન મેં પાંવ ડૂબોકર દેખા જાતા થા કે (ખેત વગૈરહ મેં) પાની જબ ટખ્નો તક તૈર જાતા થા ઉસ વક્ત દુસરે કાશ્તકાર કો પાની મીલતા થા. રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ ને દોનોં કી ગુફતગુ સુનકર ફૈસલા દીયા કે ઝુબૈર તુમ પહેલે પાની લો ફીર અપને હમસાયે કો પાની દો, દુસરે શખ્સ કે દીલ મેં યે ખ્યાલ પૈદા હુવા કે ઝુબૈર કો પહેલે પાની કા હક ક્યું દીયા ? અવ્વલ મુજે મીલના ચાહીયે થા, ઉસ શખ્સને આપ સલ.સે અરઝ કી યા રસુલલ્લાહ સલ. યે તો આપકી ફુફી કા બેટા હે ઈસ લીયે આપને ઉસકો પહેલે પાની કા હક દીયા હૈ. ઈસ બાત પર આપ સલ. પર ગુસ્સા તારી હો ગયા ઔર આપ સલ. કા ચહેરા મુબારક સુરખ હો ગયા. ઝુબૈર સે ફરમાયા કે, ઝુબૈર પાની બન્દ કર દો ચાહે પાની દિવાર ઔર મુંડેર સે બાહર ચલા જાએ. ઉસી વક્ત ''વહી'' નાઝીલ હુઈ.

ફલા વ રબ્બિ-ક લા યૂઅ-મિનુ-ન હત્તા

યૂ-હક્કિમુ-ક ફીમા શ-જ-ર બય-નહૂમ થુમ્મ લા યજીદુ ફી અન્ફૂસિહિમ હ-ર-જમ મિમ્મા ક-ઝય-ત વ યૂ-સલ્લિમુ તસ્લિમા. (અન્નીસા-૬૫)

તરજુમા : અય નબી (સલ.)! તેરે રબ કી કસમ યે કભી ભી મુસલમાન નહીં હો સકતે જબ તક અપના ફૈસલા તેરે પાસ ન લાએ, તેરે પાસ આને કે બાદ કોઈ શક ન કરે, કોઈ નકસ ન સમજે ઔર ઉસ કો કબુલ ન કરલે.

(સહીહ બુખારી કીતાબુત તફસીર બાબ કવ્લુહુ : ફલા વ રબ્બીક લા યુઅ-મીનુન)

યાની આપને તો ઉનકા પાની બન્દ કીયા થા જબ કે અલ્લાહ કહેતે હૈ કે ઉન કા ઈમાન હી નહીં હૈ, વો બેઈમાન હૈ જો તેરે ફૈસલે પર અપની રાય દે.

પાની કયા ચીઝ હૈ ? અલ્લાહ ફરમાતા હૈ કે વો સાહબે ઈમાન હી નહી હૈ. અબ બતલાઓ કે વો ખફગી કા ફૈસલા થા તો ફીર યે ફેસલા સહીહ થા યા ગલત ? (યકીનન યે ફેસલા સહીહ થા) મુહમ્મદ બીન અબ્દુલ્લાહ કા ફૈસલા નહીં થા બલ્કે મુહમ્મદુર રસુલુલ્લાહ સલ. કા ફેસલા થા ઔર ઐસા મકામ કીસી ઔર કો હાસીલ નહીં હૈ. ઈસ લીયે હમારે પાસ બીલ્કુલ વાઝેહ ઔર સાફ ફર્ક હૈ ઔર હમ યે ફર્ક નબી ઔર ગૈર નબી મેં કરતે હૈ. ખ્વાહ નારાઝગી મેં હો યા કીસી ભી હાલત મેં હો આપ સલ.કા ફૈસલા સહીહ ઔર બરહક હોતા હૈ. જબ કે કીસી દુસરે શખ્સ સે ખતા વાકેઅ હો સકતી હૈ, ઈસકી ખુલી દલીલ આપ ચારો મઝાહીબ કે ફીકહ મેં દેખ સકતે હૈ.

કોઈ ભી ઈમામ ગલતી સે મુબર્રા (પાક) નહીં

મોલ્વીયોં સે પુછોગે તો જવાબ દેંગે કે ઈમામ સાહબ કા પહલા કૌલ યે હૈ ઔર પીછલા કૌલ યે હૈ. ફીકહ મે ઐસા હે યા નહીં બતલાઓ ? ફરમાએંગે કે યે પહેલા ફતવા હૈ યે પીછલા ફતવા, બતલાઈયે કોન સા તબ્દીલ કીયા કોનસા અપનાયા? જબ પહલી બાત કો ગલત સમજા ભી તો રૂજુઅ કીયા,ગોયા અપની પહલી બાત કો સહીહ નહીં સમજા તબ હી ઉસસે દસ્ત બરદાર હુવે ઔર ઉસકો તબ્દીલ કીયા, ઉસી તરહ ચારોં મઝાહીબ મેં મોજુદ હૈ , અવ્વલ ઈમામ સાહબ કા યે કોલ થા ફીર બદલ દીયા ગયા હૈ.મસલન ઈમામ અબુ હનીફા કા કૌલ હૈ કે, માં કા દુધ પીલાના, ઢાઈ સાલ ષાબીત હૈ.

(હિદાયા સફા ૩૫૦. જીલ્દ -૧)

દુસરે કા મસ્લક હૈ કે દો સાલ પીલાના જાઈઝ હૈ, કુરઆન મજીદ મેં ભી દો સાલ તક પીલાના ષાબીત હૈ.(અલબકરહ - ૨૩૩) લેકીન ઈમામ સાહબ ને છે માહ મઝીદ બઢા દીયે જબ કે દુસરે તમામ અઈમ્મા ઈસ રાય કે ખીલાફ હૈ, આપ કે શાગીરદ મુહમ્મદ ઔર અબુ યુસુફ ભી ઉસ રાય કે ખીલાફ થે.

કીતને હી હનફી ઐસે હૈ જો યે કહેતે હૈ કે ઈમામ સાહબ ને અપની પહલી રાય કો ગલત સમજા ઔર દો સાલ વાલે કુરઆન કે હુકમ કો સહીહ કરાર દીયા. અબ બતલાઓ કે ઈમામ સાહબ પહેલે ફેસલે સે દસ્ત બરદાર હવે યા નહીં ? યાની જબ ઉન્હોને અપને ફેસલે કો ગલત સમજા તબ હી તો અપને ફેસલે કો તબ્દીલ કીયા.

ઈમામ શાફઈ ઝેવરાત પર ઝકાત કે કાઈલ નહીં થે લેકીન

થોડે હી અરસે બાદ ઈસ કૌલ સે દસ્ત બરદાર હો ગએ. અલમુહઝઝબ, શીરાઝી કી તસ્નીફ કરદા ફીકહ શાફઈ કી મશ્હુર કીતાબ હૈ ઉસ મેં લીખા હૈ કે ઈમામ સાહબ ને અપને કૌલ સે રુજુઅ કીયા ઔર કહા હૈ ઝકાત ઝેવરાત પર ભી વાજીબુલ અદા હે. (અલ-મુહઝઝબ ફીલ - ફુરૂઅ)

જીસકા મતલબ હે કે અપને પહેલે ફેસલે કો ગલત સમજકર તબ્દીલ કીયા. ઈસ તરહ ઈમામ માલીક વુઝુ મેં ઉંગલીયોં કે ખીલાલ કરને કે કાઈલ નહીં થે, ફીર કાઈલ હુવે. અલ ગરઝ પહેલી બાત કો ગલત તસ્લીમ કરકે બાદ મેં સહીહ રાય ઈખ્તીયાર કી.

ઈસી તરહ ઈમામ અહમદ બિન હમ્બલ મગરીબ કી નમાઝ સે પહેલે દો રકઅત પઢનેકે કાઈલ નહીં થે બાદમેં વોહ કાઈલ હો ગયે.

ઈસી તરહ અમીરૂલ મુઅ-મીનીન સય્યદના અલી રઝી. કે બારે મેં જઅફરી કહેતે હૈં કે છે માહ તક સય્યદના અબુબકર સીદ્દીક રઝી. સે બયઅત નહીં કી લેકીન 'છે' માહ કે બાદ આપને બયઅત કી. મતલબ પહેલે અપને આપ કો ગલતી પર સમજા' ના ? ઈસસે ષાબીત હુવા કે માસૂમ કોઈ નહીં હે સીવાય મુહમ્મદુર રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કે. આપ સલ. પાક, મુતહહર ઔર માસૂમ હૈ. આપ સલ.સે કોઈ ભી ગલત ફૈસલા યા ગલત બાત નહીં હો સકતી હૈ. આપ સલ.ને જો ભી ફરમાયા વો હરફે આખીર હે ઔર ખુદ હંમેશા ઉસ પર કાયમ રહે. હમ કીસી કે રૂત્બે કે ખીલાફ નહીં હે ઔર ન કીસીકો કમ યા ઝયાદા સમજતે હૈં. અલબત્તા, હમ રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કે મરતબે કે બરાબર કીસી

ઔર કો હરગીઝ નહીં સમજતે હૈં. હમારા ઔર આપ કા ફર્ક વાઝેહ હે કે હમ કીસી ભી ઉમ્મતી કો માસૂમ નહીં જાનતે મગર આપ હે કે રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કે રૂત્બે કો ઘટા કર અપને અઈમ્મા કે મરાતીબ (મરતબે) કો બઢા દેતે હો ઔર યે બાત હમારે લીયે ના કાબીલે બરદાશ્ત હૈ.

ઈલ્ઝામ હમ પર, કસૂર અપના

હમ કહેતે હૈં કે રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કે ફૈસલે કો મુકદ્દમ રખેં, અગર આપ ફરમાએંગે કે અઈમ્મા કી બાત કો ક્યું નહી તસ્લીમ કરતે ? તો સબસે પહેલે ઈસ ગુનાહ કે મુજરીમ આપ ખુદ હૈ. મસલન ઈમામ અબુ હનીફા કા ફૈસલા હૈ કે તનખ્વાહ પર તદરીસ, ઈમામત, ખુત્બા ઔર અઝાન દેના જાઈઝ નહીં હૈ. હિદાયા મે દેખીયે કે ઈમામ સાહબ કા કૌલ હે કે નમાઝ, ખુત્બા, અઝાન, ઔર દીન કા ઈલ્મ પૈસા લેકર પઢાના ના જાઈઝ હૈ. (હિદાયા-સફા-૩૦૩-જીલ્દ-૨)

મગર હનફી સબ તનખ્વાહ પર યે કામ કર રહે હૈ. તુમ અપને પેટ કી ખાતીર ઈમામ કે હુકમ કી નાફરમાની કરો તો તુમ્હે કોઈ ભી બે અદબ યા ગુસ્તાખ નહીં કહેગા, ખુદ હીદાયા વાલેને ઈમામ સાહબ કે ઈસ કૌલ કો રદ કીયા હૈ ઔર વોહ કહેતા હૈ કે અગર ઈમામ સાહબ કે ઈસ કૌલ પર અમલ કીયા જાએ તો દીન કા કામ રૂક જાએગા, દીન ફૈલ નહીં સકેગા, બચ્ચે નહીં પઢેંગે ઈસ લીયે મુઆવઝા લીયા જા સકતા હૈ.

(હીદાયા-સફા-૩૦૩ જીલ્દ-૨)

મતલબ યે હુવા કે હિદાયા કે મુસન્નીફ કો ઈમામ સાહબ કી યે બાત પસંદ નહીં આઈ, ગોયા જીસે નવાસા સમજા વો નાના નીકલા ! ઈસ કા મતલબ યે હુવા કે મુસન્નીફે હીદાયા કા ઈલ્મ ઈમામ સાહબ કે ઈલ્મ સે ભી બઢ ગયા. ક્યું કે ઈમામ સાહબ કા

કૌલ હૈ કે ઈલ્મ સીખાને કે લીયે, નમાઝ પઢાને કે લીયે ઔર અઝાન દેને કે લીયે મુઆવઝા ન લીયા જાએ. ખુદ મોલ્વીયોં સે દરયાફ્ત કીજીયે કે ઐસા હૈ કે નહીં ? જો હીદાયા કે મુસન્નીફ ને ફરમાયા કે "મજબુર ન યે ઈજાઝત દી જાતી હૈ વરના દીન કા કામ રૂક જાએગા, મદરસે નહીં ચલ સકેંગે ઈસ લીયે યે ઈજાઝત હોની ચાહીયે કે મુદર્રીસ, ખતીબ ઔર મુઅઝ્ઝીન મુઆવઝા વસૂલ કર સકતે હૈં."

આગે ચલીયે ઈમામ સાહબ ફરમાતે હૈં કે ઝમીનદારી બાતીલ હૈ કોઈ ઝમીનદાર એક એકર ઝમીન ભી નહીં રખ સકતા, હનફી સબકે સબ ઝમીનદાર ! કહાં ગયા ઈમામ સાહબ કા હુકમ ?

ઈમામ સાહબ કા એક ફતવા હૈ કે જીસ ઔરત કા ખાવીન્દ ગુમ હો જાએ ઉસ ઔરત કો મરદ કી ઉમ્ર નવ્વે સાલ હોને તક બીઠાએ રખો ઈસ મુદ્દત કે બાદ વોહ નીકાહ ષાની કરે. જબ કે ઉસકી ઉમ્ર કે સો સાલ પુરે હો તો ઉસકો મુરદા તસવ્વુર કીયા જાએ. મસલન પચાસ સાલ ઉંમર કા ખાવીંદ ગુમ હો જાયે મઝીદ(જયાદા) પચાસ સાલ તક બૈઠે. ઈસ તરહ ઉસ કી મુકર્રરહ મુદત સો બરસ હુઈ, અગર પંદરહ સાલ કી ઉમ્ર મે શાદી કી, પાંચ સાલ અઝદવાજી ઝીંદગી ગુઝારને કે બાદ ખાવીન્દ ગુમ હો જાતા હૈ તો ઈસ તરહ બીવી અસ્સી સાલ તક ઈન્તઝાર કરે ઔર ઉસ મરદ કી ઉમ્ર સો સાલ કી હોગી. જબ ઔરત કે અસ્સી સાલ પુરે હોં તો ફીર ફતવા દીયા જાએગા કે, ગોયા ખાવીન્દ ફૌત હો ચુકા હૈ અબ ઔરત ચાહે તો દુસરા નિકાહ કરે. (અશરફુન્નુરી શરહ કદુરી (ઉર્દુ) સફા - ૧૧૨ જીલ્દ - ૨)

મૌલ્વી સાહબ ઈસ મસઅલે મેં આકર ઉલઝ ગએ અબ કહાં જાએ ? અગર ફતવા દેતે હૈ (ઈમામ સાહબ કે) ઈસ કૌલ

કેમુતાબીક તો ખુદ અપને ઘર મેં આગ લગતી હૈ ગોયા.

દિલ કે ફફોલે જલ ઉઠે સીને કે દાગસે
ઈસ ઘર કો આગ લગ ગઈ ઘર કે ચીરાગ સે

ઈસ અસ્સી સાલા બુઢી ઔરત કો કયા મૌલ્વી સાહબ ઘર મેં બીઠાએંગે?આખીર કાર અપને ઈમામ કે કૌલ સે દસ્ત બરદાર હોના પડા ઔર ફતવા મેં તબ્દીલી લાની પડી ઔર ફરમાને લગે કે ઈમામ માલીકરહ. ફરમાતે હૈ કે ઔરત કો ફકત ચાર સાલ તક ઈન્તઝાર મેં બેઠને કે બાદ નીકાહ કી ઈજાઝત હૈ, ઈસ લીયે ફૈસલા દીયા ગયા કે ઐસી ઔરત જીસકા શોહર ખો જાએ ચાર સાલ તક બેઠે ઉસકે બાદ ચાહે તો દુસરા નીકાહ કરે.

મૌલ્વી અશરફઅલી થાનવી એક કીતાબ બનામ "અલ હી-લતૂન નાજીઝા લીલ હી-લતુલ-આજીઝા" મેં લીખતે હૈ ઓર મજબુર વ ના-ચાર ઔરત કે લીયે હીલા બતાતે હૈ કે ઐસી મજબુરી કી હાલત મેં ઈમામ માલીક કા ફતવા હૈ કે ચાર સાલ તક બીઠાને કે બાદ ઉસકા દુસરા નીકાહ કર દીયા જાએ. આપ અપને ઈમામ કે કૌલ કો છોડ દે તો આપ પર કોઈ ગુનાહ યા ઈલ્ઝામ નહી, આપ અપને પેટ કી ખાતીર, અપની ઝમીનદારી કી ખાતીર, અપની તનખ્વાહ કી ખાતીર ઔર મજબુરી કી બીના પર અપને ઈમામ કે કૌલ કો છોડ સકતે હૈ તો આપ પર કોઈ ભી ઈલ્ઝામ નહીં, લેકીન હમ કુરઆન વ હદીષ પેશ કરકે ઈમામ કે કૌલ કો છોડ દેં તો હમ પર લા દીનીયત કા ફતવા, મુલ્હીદ કા ફતવા, નયે દીન કા ફતવા (ઔર કહેતે હૈ કે) તુમ બે અદબ હો, તુમ્હારા નયા દીન હૈ વગૈરહ વગૈરહ. આપ મનદરજાબાલા (ઉપર મુજબ) તમામ કામ કરેં તો ફીર ભી બડે અદબવાલે ? હૈ કોઈ ઈન્સાફ ? હૈ કોઈ અદબ ?

મેરે ભાઈયો !

ખતા સે કોઈ ખાલી ઔર મુબર્રા નહીં હૈ. ખતા સે પાક સીર્ફ મુહમ્મદુર રસુલુલ્લાહ સલ. કી ઝાતે મુબારક હૈ. બતૌરે મીષાલ એક વાકેઆ પેશ કરતા હું.

ગુનાહ કે કામોં મેં કીસીકી ઈતાઅત જાઈઝ નહીં

એક મરતબા રસુલે કરીમ સલ. ને (સહાબા કીરામ કી) એક જમાઅત કો કીસી કામ સે બાહર રવાના કીયા. ઉસ જમાઅત મેં સે હી એક સહાબી કા નામ લેકર આપ ને ફરમાયા કે યે તુમ્હારા આગે અમીર હૈ જૈસે કહે વૈસે હી કરના, જો હુકમ દે ઉસ પર અમલ કરના, નામ લેકર ફરમાયા ઈસે તુમ્હારા સરબરાહ (લીડર) મુકર્રર કરતા હું . મગર આગે ચલ કર ઉસસે ભી ખતા સરઝદ હુઈ. કીસી મંઝીલ પર વો જમાઅત સે સખ્ત નારાઝ હો ગયા ઔર ઉસને જમાઅત સે કહા કે રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ ને તુમકો હુકમ દીયા થા કે મેરા હર હુકમ માનના. મેં હુકમ દેતા હું કે લકડીયાં ઈકટ્ઠી કી જાએ. સબ ને હુકમ કી તામીલ કી, લકડીયાં જમા હો ગઈ તો ફીર હુકમ દીયા ઉન લકડીયોં કો આગ લગાદો, ચુનાંચે આગ લગાદી ગઈ, જબ આગ ભડકને લગી તો ફીર હુકમ દીયા કે સબ આગ મેં કુદ જાઓ. કુછ લોગ તો આગ મેં કુદને કે લીયે તૈયાર હો ગયે ઔર કુછ લોગ તૈયાર નહીં હુવે ઔર દલીલ યે દી કે ઈસ આગ સે બચને કે લીયે હમ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કી નબુવ્વત પર ઈમાન લાયે હૈં, મુસલમાન ભી ઈસી લીયે હુવે હે કે આગ સે મહફુઝ રહે. કલમા ભી ઈસ લીયે પઢા હૈ કે ઈસ આતીશે હોલનાક સે અલ્લાહ

તઆલા બચાએ. બહર હાલ કુછ લોગ આગ મેં કુદને કે લીયે તૈયાર ઔર દુસરે ઉનકો રોકને મેં મસરૂફ રહે. આખીરકાર અમીરે જમાઅત કા ભી પારા ઉતર ગયા. જબ યે ખબર રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કો મીલી તો ફરમાયા. 'લવ દ-ખ-લુ-હા મા ખ-ર-જુ મિન્હા અ-બ-દા' યાની અગર યે લોગ ઉસ આગ મેં કુદ જાતે તો ઉસી આગ મેં પળે રેહતે, ઉસ સે કભી ન નીકલ સકતે ઉસકે બાદ ફરમાયા :

"ઈન્નમત તા-અતુ ફિલ મઅ-રૂફ"

મતલબ યે હૈ કે ઈતાઅત ઉસ બાત કી કી જાયે જો શરીઅત કે મુતાબીક હો. (સહીહ બુખારી, કીતાબુલ અહકામ, બાબુસ્સમઅ વત-તાઅત લિલ ઈમામિ મા લમ તકુન મઅ-સિય્યહ.)

જો બાત કુરઆન વ હદીષ કે મુતાબીક હો ઉસ કે ખીલાફ કીસી કી બાત કૈસે માની જાએગી ? પસ વોહ આદમી જીસ કા નામ લેકર નબી સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ ને ઈતાઅત કરને કા હુકમ દીયા થા ઉસ સે ભી ગલતી હો ગઈ.

હમારા મઝહબ ઔર ફીકહ

યાદ રખીયે કે દીન મેં કીસી ભી ઉમ્મતી કા ફૈસલા આખરી નહીં હૈ, આખરી ફૈસલા સીર્ફ મુહમ્મદૂર રસલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કા હોતા હૈ, જીસ કે ફૈસલે કે બાદ કીસી ઔર કા કોઈ ફૈસલા કાબીલે કબુલ નહીં. હમારા યે ઈમાન ઔર મસ્લક હૈ. તુમ ઈસ મસ્લક કો નયા બતલાતે હો, ઈસ અકીદે વાલે કો નયા કરાર દેતે હો, ઈન્તીહાઈ દરજે કી નાઈન્સાફી હે, ઝુલ્મ ઔર અંધેર હે. હમારા એક એક મસઅલા

ખ્વાહ છોટા હો યા બડા ઉસ કા કુરઆન વ હદીષ સે ષબુત મીલતા હૈ. હમારા હર ફેસલા રસુલ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કે હુકમ કે મુતાબીક હૈ . હમારા મઝહબ કીસી કયાસ કે મુતાબીક નહીં ન કીસી રાય કા મોહતાજ હૈ, ન કીસી ફીકહ સે વાબસ્તા (જુડા હુવા) હૈ, ન કીસી કે મલ્ફુઝાત પર મુશ્તમીલ (આધારીત) હૈ, શૌઅરા (શાયર) કે અશ્આર (શાયરી) મે તખય્યલાત (વિચાર) હોતે હે હમારા મઝહબ શેર કે તખય્યલાત પર મબ્ની (આધારીત) નહીં હૈ. હમારા મઝહબ અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસુલ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કે ઠોસ અહકામાત પર કાઈમ વ મુશ્તમીલ (આધારીત) હૈ, આપ કહેતે હે કે હમારા મઝહબ નયા હૈ. મેં કહેતા હું કે નયે તો તુમ ખુદ હી હો જો એક સે ટુટ-ફૂટ કર પાંચ બન ગએ હો, હમ તો અપની જગહ પર કાઈમ હે. નયે કૈસે હુવે ? આખીર મઝહબ કી બુનિયાદ કહાં સે નીકલતી હૈ ? જહાં ઉસકા ઈમામ હોગા ઓર હમારા ઈમામ તુમ્હે માલૂમ હૈ કૌન હે ? હમારા ઈમામ મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ હે. બાત સાફ ઝાહીર હૈ.

કુરઆને કરીમ કે બારે મેં નઝરીયા

કુરઆન વ હદીષ પહેલે થે યા ફીકહ ??

તુમ્હારે મઝહબ કી બુનીયાદ હૈ ફીકહ પર ઔર હમારે મઝહબ કી બુનીયાદ હૈ કુરઆન વ હદીષ પર. બતલાઈયે, કે ઈસ મેં આગે ઔર અવ્વલ કૌનસી ચીઝ હૈ ? મગર દોસ્ત કહેતે હૈ કે ફીક્હ કુરઆન વ હદીષ સે હાસિલ કી ગઈ હે, કુરઆન વ હદીષ કા ઈતર વ અર્ક હૈ. સુબ્હાનલ્લાહ ! ખુબ સુનાઈ, ફૂલોં કા અર્ક નીકલતા હૈ તો બાકી કયા બચતા હૈ ? સીર્ફ ફોગ !(એસા કહેને મેં)ક્સૂર આપકા નહીં, આપ કે બળે જો કહ ગએ હૈ જૈસા કે રૂમીને ફરમાયા હૈ.

મગઝ કુરઆન અવલીયા બરદ અખ્તન્દ
ઈસ્તખ્વાં પૈશ સગાને અન્દ અખ્તન્દ

તરજુમા : કુરઆન કા મગઝ તો અવલીયા નીકાલ કર લે ગએ બાકી કુત્તોં કે આગે હડ્ડીયાં છોડ દી હૈ.

લીજીયે ! અબ કુરઆન કી તીલાવત કરને વાલે કુત્તે ઔર કુરઆન હુવા હડ્ડી, (નઉઝુબિલ્લાહ સુમ્મ નઉ-ઝુબીલ્લાહ કરોડ હાં નઉઝુબીલ્લાહ) અબ અલ્લાહ ખૈર કરે. કુરાન કી ઈઝઝત આપ કે નઝદીક યે હૈ ?

અબ આઈયે મસાઈલ પર (કુછ ગુફ્તગુ હો જાએ), બડે બડે મસાઈલ આપ કે સામને પેશ કરતા હું, ખુદ ઈન્સાફ કરો કે ઈસ મે હમ આગે હૈ યા તુમ.

અલ્લાહ કે બારે મેં અકીદા

(અવ્વલ અકીદા હૈ અલ્લાહ કી ઝાત કા. હમારા અકીદા હૈ જૈસા કે કુરઆને પાક મેં ફરમાયા ગયા હૈ :) **અર-રહમાનુ અ-લલ અર-શીસ-તવા લહુ મા ફીસ્સમાવાતી વમા ફીલ અર-ઝી વમા બય-ન-હુમા વમા તહ-તસ્સરા. વ-ઈન તજ-હર બિલ-કવ્લી ફ ઈન્નહુ યઅ-લમુસ્સીર-ર વ અખ-ફા.** (તાહા : ૫ થી ૭)

તરજુમા : અલ્લાહ અર્શ પર હૈ, આસ્માન વ ઝમીન, પસ્ત વ બાલા કા બાદશાહ હૈ , હર ઝાહીર વ બાતીન કો જાનતા હૈ.

આપ કહેતે હૈં કે હર ચીઝ મેં અલ્લાહ હૈ ઔર હર જગહ અલ્લાહ હૈ. દોનોં નઝરીયે એક દુસરે કે ખીલાફ હૈ. હમારા અકીદા વો હૈ જો કુરઆન મજીદ મેં બયાન કીયા ગયા હૈ. આપ કા અકીદા ના માલૂમ કહાં સે લીયા ગયા હૈ ? શાયરો કે શેર મેં જરૂર હૈ, જૈસા કે આપ કે એક શાયરને કહા હૈ **મહબુબ કા**

ચહેરા મેહરાબ કી માનીન્દ હૈ ઉન્હોને તખ્તી સે મુહ મોડ કર કુરઆન કો કાટ દીયા હે ક્યું કે હરચીઝ સુબ્હાન હે અબ કીસ તરહ કીસી સીમ્ત નિય્યત કરે ? (અસરાર મુકલ્લી)

તુમ્હારા અકીદા શાયરો કે અશઆર (શેર) પર કાયમ હૈ ઔર હમારે અકીદે કે બીલકુલ ખીલાફ હૈ ઔર (કુરઆન હદીષ કી રોશની મે) હમ કહેતે હૈ અલ્લાહ તઆલા અર્શ પર હૈ, હર ચીઝ પર ઉસકી હુકુમત ઔર કાનુન જારી વ સારી હૈ, ફરમાઈયે કે કુરઆને હકીમ એક બાત બતલાતા હૈ ઔર આપકા શાયર દુસરી બાત (કુરઆન કે બીલકુલ ઉલટ બતલાતા હૈ ઈન મેં સે કીસકી બાત કો માનેં ?)

જબ કે અલ્લાહ તઆલા કુરઆને હકીમ મેં ફરમાતે હૈ : **વશ્શુ-અ-રાઉ યત્તબીઉ-હુમુલ ગાવુન.**

(અશ્શુ-અ-રા : ૨૨૪)

તરજુમા : શાયરો કી પૈરવી ગુમરાહ લોગ કરતે હૈ.

કુરઆન મજીદ ને અપની શાન યે બયાન ફરમાઈ હૈ.

(વ મા હુવ બિ-કવ્લી શાઈરીન) (અલ હાક્કાહ)

યાની :- યે કુરઆન કીસી શાયર કા કૌલ નહીં.

અલ્લાહ કે લીયે સીફતે ઉલુ કા અકીદા

આઈયે દેખતે હૈ કે અસલ (સહીહ) અકીદા કીસકા હૈ ? શુરૂ સે લેકર અબ તક યાની સહાબા કીરામ વ તાબીઈન સે લેકર યહી અકીદા ચલા આ રહા હૈ. ઈબ્તીદા સે દેખતે હૈં,

સય્યદના ઈબ્રાહીમ અલયહીસ્સલામ ને તારે કો દેખકર કહા કે યે મેરા રબ હૈ, ફીર ચાંદ કો દેખકર, ફીર સૂરજ કો દેખકર ફરમાયા કે યે મેરા રબ હૈ. (સુરે અન્આમ - ૭૬ થી ૭૮)

રબ કો ઉપર તલાશ કીયા નીચે ક્યું નહીં ઢુંઢા ? નીચે ભી તો ખુબસૂરત અશ્યા (ચીઝો) થી ખુબસૂરત ફૂલ, ચમકતે પત્થર ઔર જવાહીરાત, હસીન મનાઝીર વગૈરહ થે, ઉન સબ મેં રબ કી તલાશ કરતે. બચ્ચા થા, ઉપર ક્યું તલાશ કીયા ? ઝાહીર હૈ કે બચ્ચે કી ભી ફીતરત યહી કબુલ કરતી હૈ કે રબ ઉપર હૈ.

ફિરઔન ને કહા :

વ કા-લ ફિર-અવ-નુ યા-હા-માનુબ-નિ લી સ-ર-હલ લ-અલ્લી અબ-લુગુલ અસ્બા-બ. અસ્બાબસ્સમાવાતિ ફ અત્તલિ-અ ઈલા ઈલાહિ મુસા વ ઈન્ની લ અઝુન્નુહુ કાઝીબા.

(અલમુઅમીન-૩૬, ૩૭)

તરજુમાઃફિરઔન ને કહા અય હામાન ! (મેરે લીયે એક) બળી ઈમારત બનાઓ તાકે ઉપર ચઢકર દેખું કે (મુસા કા) અલ્લાહ કહાં હૈ, મુસા ઝુઠ બોલતે હૈં.

જીસકે માઅના યે હુએ મુસા અલયહીસ્સલામ ને કહા થા કે મુજે ઉસ અલ્લાહ ને ભેજા હૈ જો ઉપર હૈ, તબ હી તો ફિરઔન ને બુલન્દ તરીન ઈમારત બનવાઈ વરના (અગર ઝમીન મેં યા હર જગહ હોતે તો) ઈમારત ન બનવાતે, (સય્યદ અ.કાદીર જીલાની ગુન્યતુત્તાલીબીન સફા ૫૬ જીલ્દ-૧ મેં ફરમાતે હૈં કે) સારી આસમાની કિતાબોં મેં સારે નબીયોં કી તરફ ભી હુકમ આયા હૈ કે અલ્લાહ તઆલા અરશે અઝીમ પર હૈ ઔર ફી કુલ્લી મકાનીન (હર જગહ) કહેના સહીહ નહીં હૈ.

સય્યદના સુલયમાન અલયહીસ્સલામ કે ઝમાને મેં કહત પળ ગયા સુલયમાન અલયહીસ્સલામ સે લોગોં ને અરઝ કીયા

કે અય અલ્લાહ કે નબી ! દુઆ કીજીયે કે અલ્લાહ તઆલા રહમત કી બરસાત બરસાએ. સુલયમાન અલયહીસ્સલામ કૌમ કો લેકર બાહર નીકલે ઔર ફરમાયા કે નમાઝે ઈસ્તીસ્કા અદા કરે. ઉસ લમ્હે કયા દેખતે હૈં કે એક ચુંટી આસમાન કી તરફ મુંહ કરકે ઔર પાંવ ઉપર ઉઠા કર દુઆ માંગ રહી હૈ કે યા રબ્બલઆલમીન હમ ભી તેરી મખ્લુક હૈં ઔર હમે ભી બારીશ કી જરૂરત હૈ. (રવાહૂ-અહમદ વ સહિહુલહાકીમ બુલુગુલ મરામ-સફા-૧૦૪) મતલબ યે હૈ કે ચૂંટીયોં કો ભી માલૂમ થા કે રબ્બુલ આલમીન કી ઝાત ઉપર હૈ. સૂફીયોં કા અલ્લાહ બેડા ગરક કરે જીન્હોને હમ લોગોં કો બ્રહ્મન બના દીયા.

બ્રહ્મન કા મઝહબ હૈ કે ખુદા હર જગહ મૌજુદ હૈ, મુસલમાન કા યે મઝહબ નહીં. ઈધર દેખેં ચૂંટી કો ભી માલૂમ થા કે અલ્લાહ તઆલા ઉપર હૈ, સુલયમાન અલયહીસ્સલામ ને કૌમ સે ફરમાયા કે વાપસ ચલો અલ્લાહ તઆલાને ચૂંટી કી દુઆ કો શરફે કબુલીયત બખ્શા હૈ ચુનાંચે બારીશ જરૂર હોગી.

અલાવા અઝીં સહાબા કીરામ, તાબીઈન ઔર તબઅ તાબીઈન કા યહી અકીદા રહા હૈં કે અલ્લાહ તઆલા આસ્માનોં કે ઉપર અરશે મુઅલ્લા પર જલ્વા અફરોઝ હૈ.

આપ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ મેઅરાજ શરીફ મેં કહાં ગએ થે ? આસમાન પર ગએ થે યા નહીં ? અગર અલ્લાહ તઆલા યહાં (ઝમીન) પર ભી જલ્વા અફરોઝ થે તો ઉપર ક્યું ગએ ?

હમારા અકીદા શુરૂ સે હી યે ચલા આ રહા હૈ કે અલ્લાહ તઆલા અરશે મુઅલ્લા પર હૈ, જૈસા કુરઆન મજીદ મેં આયા હૈ હમ ભી ઉસી તરહ કહેતે હૈં. ઈમામ અવઝાઈ તબઅ તાબઈ હૈ, આપ ફરમાતે હૈં કે હમારા ઔર તાબીઈન કા ઈબ્તીદા સે હી

યે અકીદા હે કે રબ્બુલ આલમીન અરશ પર હૈ મગર અલ્લાહ તઆલા કા ઈલ્મ હર મકામ પર હૈ. (કીતાબુલ અસ્મા વસ્સીફાત લીલ બયહકી, સફા - ૨૯૧) હર ઝાહીર ઔર મખફી બાત અલ્લાહ કે ઈલ્મ મેં હૈ. અબ બતલાઈયે કે અસલ (સહીહ) અકીદા કીસકા હૈ ? હમારા યા આપકા ? આપકા અકીદા જહમી (જહમ બીન સફવાન) વાલા હૈ, પહેલે ફિરઔન કા અકીદા થા, ઉસને ઈન્કાર કીયા ઔર કહા કે એક મીનાર બનાઓ તાકે ઉસ પર ચઢકર દેખું અલ્લાહ કહાં હૈ. ફીર રફતા રફતા આપ કે જહમીને ઉસકા ઈન્કાર કીયા કે અલ્લાહ તઆલા ઉપર હૈ. યે તહરીક (ચળવળ) કુફે સે ચલી હૈ.

કુરઆન કે બારે મેં અકીદા

ઔર કુરઆન કે મુતઅલ્લીક હમારા યે અકીદા હૈ કે જો હમ પઢતે હૈં અલ્લાહ કા કલામ હૈ મગર આપ કી કીતાબોં મેં કછ ઔર લીખા હૈ તુમ્હારી કીતાબ શામી ફત્હુલ કદીર શરહ હીદાયા ઔર મુલ્લા અલી (હનફી) ને ફીકહ અકબર મેં ભી લીખા હૈ. ઈસી તરહ શરહ અકાઈદુન નીસ્ફીયહ મેં ભી લીખા હુવા હૈ કે "કુરઆન વોહ કલામ હૈ જો ઉપર અર્શ પર હૈ ઔર જો હમારે પાસ મૌજુદ હૈ સો યે મદલુલ ઔર ઉસકા મફહુમ હૈ" (યાની યે જો કુરઆન હમારે પાસ હૈ વો અસલી કુરઆન નહીં હૈ અસલી કુરઆન તો ઉપર અલ્લાહ કે પાસ હૈ યે તો સીર્ફ અસલી કુરઆન કી નકલ ઔર ઉસકી સમજ હૈ.)

હાલાંકી મુસલમાન કા યે અકીદા નહીં હૈ. અસ્લાફ સબ ઈસ પર મુત્તફીક હૈ કે હમારે પાસ મૌજુદ કુરઆન મજીદ કલામુલ્લાહ હૈ ઔર ઉસીકી તરફ સે નાઝીલ કરદા હૈ. ઈમામ

સુફયાન બીન ઉયયનહ, અમ્ર બિન દિનાર તાબઈ સે રીવાયત કરતે હૈં સત્તર (સીત્તેર) બરસ સે સહાબા કીરામ ઔર તાબીઈન કી સોહબત મેં રહા હૈ ઉન સબકા અકીદા યહી રહા હૈ કે અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કા ખાલીક હૈ ઔર દિગર તમામ ઉસકી મખ્લૂક હૈ, મગર કુરઆન મજીદ મખ્લૂક નહીં હૈ . કુરઆન અલ્લાહ કા કલામ હૈ અલ્લાહ કી તરફ સે નાઝીલ હુવા હૈ, ઉસી કી તરફ લોટ જાએગા.

(અલ ઉલુ લેઅલીય્યિલ ગફફાર, લિલ ઈમામ ઝહબી સફા-૧૧૫, કિતાબુર રદ અલલ જહમીય્યહ લિલ ઈમામ દારમી, સફા - ૧૦૦, ૧૦૧, કીતાબુલ એઅતેકાદ લિલ ઈમામ બયહકી સફા - ૩૯, ખલ્કુ અફઆલિલ ઈબાદ લિલ ઈમામ બુખારી સફા - ૭, ૧૬)

તુમને યે ગલત અકીદા બનાયા હૈ કે કુરઆન અલ્લાહ કા કલામ નહીં હૈ, અસલ તો અલ્લાહ કે પાસ હૈ હમારે પાસ ફકત ઉસકી નકલ હૈ. ઈસી લીયે તો ઈજાઝત દેતે હૈં કે નમાઝ મેં કુરઆને પાક ફારસી ઝબાન યા કીસી ઔર ઝબાન મેં ભી પઢા જા સકતા હૈ, કયું ? ઈસ લીયે કે તુમ્હારા અકીદા હી ઐસા હૈ કે અસલ તો તુમ્હારે પાસ હૈ નહીં ચુનાંચે કીસી ભી ઝબાન મેં પઢા જા સકતા હૈ.

ઈમાન કે બારે મેં અકીદા

તીસરા મસઅલા, આપ કેહતે હૈં કે ઈમાન કલિમા કા નામ હૈ ઔર અઅમાલ ઈમાન મેં દાખીલ નહીં હૈ. હમ કેહતે હૈં કે અમલ ઈમાન મેં દાખીલ હૈ, ઈમાન મુરકકબ (જુળા હુવા) હૈ ઔર અમલ ઈમાન કા જુઝ (હીસ્સા) હૈ. યહી અકીદા અસ્લાફ કા ચલા આ રહા હૈ. (અલ કસીદતુન નુનીય્યહ લે ઈબ્ને કય્યીમ રહ. સફા - ૧૨૭)

સહાબી, તાબઈ, તબઅ તાબઈ ભી ઈસી અકીદે કે કાઈલ થે. જો ઈમાન કો મુરક્કબ કહેતે હૈં વોહ નમાઝ કો ઈમાન કા જુઝ કહેતે હૈં. (સહીહ બુખારી મઅ ફત્હુલ બારી સફા - ૪૦ થી ૪૭, જીલ્દ-૧) આપકે યહાં ઐસા નહીં હૈ તભી તો કેહતે હો કે બેનમાઝી ભી મુસલમાન હૈ. હમ બે નમાઝીકો મુસલમાન નહીં કહેતે, હમ ઉનકો કાફીર કહેતે હૈં ક્યુંકે નમાઝ ઈમાન મેં દાખીલ હૈ. ઈમામ મરુઝી નકલ કરતે હૈં કે સહાબા એ રસુલ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ ઈસ બાત પર મુત્તફીક થે કે જીસને જાન બુઝ કર નમાઝ છોડ દી વો ઈસ્લામ સે નીકલ ગયા. યહી અકીદા તાબઈન કા થા. અય્યુબ સખ્ત્યાની તાબઈ કેહતે હૈં કે નમાઝ છોડને સે બન્દા કાફીર હો જાતા હૈ ઈસ બાત પર હમ સબ મુત્તફીક હૈં.

ગૈરૂલ્લાહ કા વસીલા

ચોથા મસઅલા વસીલા કા હૈ. આપ હર ચીઝ મેં વસીલે કે કાઈલ હૈં, ફલાં પીર કે વાસ્તે સે, ફલાં પીર કે વસીલે સે, હત્તા કે બેહશ્તી ઝેવર સફા - ૯૩ મેં કુત્તે કા વસીલા ભી લીયા ગયા હૈ, એક તઅવીઝ લીખા ગયા હૈ ''બીહુરમતી, કુલાનિ અસ્હાબિ કહ્ફિ વ કલ્બિહિમ'' યા અલ્લાહ અસ્હાબે કહફ ઔર ઉનકે કુત્તે કે વસીલે વગૈરહ સે...હમ ગૈરૂલ્લાહ કે વસીલે કે કાઈલ નહીં હૈં, બતલાઓ ક્યા કીસી સહાબીને ઐસા કીયા હૈ ? ઐસા ન કુરઆન કા હુકમ હૈ, ન નબી સલ. કા ફરમાન હૈ, ફૈસલા આપ ખુદ કરલેં અસલ (સહીહ) મસ્લક કીસકા હૈ હમારા યા આપકા ?

ફાતેહા ખલ્ફલ ઈમામ કા મસઅલા

આઈયે ઈસ મસઅલે પર કે તુમ ઈમામ કે પીછે સુરે ફાતેહા પઢને કે મુખાલીફ હો. સહાબા કા ઝમાના ગુઝર ગયા, તાબઈન કા ઝમાના ગુઝર ગયા, તબઅ તાબઈન કે ઝમાને કા વાકેઆ હૈ, હદીષ ઔર કુરઆન કા ફૈસલા મૌલ્વી ખુદ બેઠ કર કરેંગે. આપ તીરમીઝી શરીફ મેં દેખેં કે અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક રહ. જો ઈમામ અબુહનીફા રહ. કે શાગીર્દ હૈ ઔર તબઅ તાબઈ હૈ, આપ ઉસ દૌર કી બાત કરતે હૈં કે ''અના અકરઉ ખલ્ફલ ઈમામી વન્નાસુ યકરઉન ઈલ્લા કવમુમ મીનલ કુફીય્યીન''(જામેઅ તીરમીઝી મઅ તોહફતુલ અહવઝી સફા-૪૫૨ જીલ્દ -૧) યાની મેં ઈમામ કે પીછે સુરે ફાતેહા પઢતા હું, સારી દુનિયા કે મુસલમાન પઢતે હૈં. ફક્ત કુફે મેં એક જમાઅત હૈ જો નહીં પઢતી.

કુફે કે ભી સબ લોગ નહીં, બલ્કે એક જમાઅત હૈ જો નહીં પઢતી. સહાબા કા દોર ગુઝરા, તબઅ તાબઈન કે દૌર મેં ઈમામ કે પીછે સુરે ફાતેહા પઢના છોડ દીયા, વોહ ભી કુફે કી એક જમાઅત કી તરફ સે શુરૂ હુવા, અબ બતલાઈયે કે નયા મઝહબ કીસ કા હૈ ?

રફઉલ યદયન કા મસઅલા

રફઉલ યદયન કે બારે મેં ભી ઐસી હી બાત હૈ. ઈમામ મુહમ્મદ બીન નસર મરૂઝી રહ. જો કે તબઅ તાબીઈન મેં સે ચોથે નમ્બર પર હૈ, ફરમાતે હૈ ''સારી દુનિયા કે આલીમ રફઉલ યદયન કે કાઈલ હૈ સીવાએ કુફા કે'' (ફત્હુલ બારી સફા-૨૩ જીલ્દ - ૨) ઈસકા મતલબ યે હુવા કે સારા બીગાડ કુફે સે શુરૂ

હવા હૈ. હમારા મઝહબ ઈન સબ મઝાહીબ સે પહેલે કા હૈ. તુમ તો ટુટ કર પાંચ બને હો ઔર ઈલ્ઝામ હમે દેતે હો, કે તુમ્હારા મઝહબ નયા મઝહબ હૈ. હાલાંકિ, યે સરીહન ગલત હૈ. હમારે મઝહબ કી બુનીયાદ અલ્લાહ કે કુરઆન ઔર હદીષે રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ પર હે. હમારા મઝહબ વોહ હૈ જો કુરઆને હકીમ સે ષાબીત હૈ ઔર હમ ઉસી કો મઝહબ સમજતે હૈ જૈસા કે કુરઆન કા હુકમ હૈ :

(વમા આતાકુમુર રસુલુ ફ-ખુઝુહુ વમા નહાકુમ અન્હુ ફન-તહુ) (અલ હશ્ર, ૮)

તરજુમા : ઔર જો તુમ કો રસુલ દે ઉસકો લેલો ઔર જીસસે તુમકો રોકે ઉસસે રુક જાઓ.

હમારા તરીકા ઔર આપકા તરીકા

હમ સબકે લીયે બહેતર તરીકા વો હે જો રસુલૂલ્લાહ સલ્લ-લ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કા હે. તુમ ચાહે હજાર તરીકે પેશ કરો, હજારોં મઝહબ બનાઓ લેકિન હમારા (સિર્ફ એક હી તરીકા હે જો રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કા હૈ) દુસરા કોઈ તરીકા નહીં હૈ. તુમ્હારે ચીશ્તી, કાદરી, નકશબંદી, સહરવર્દી વગૈરહ યે સબ ખુદ સાખ્તા (ખુદ કે બનાયે હુંવે) તરીકે હૈ. ઉનકા ઝીકર ના કુરઆન મેં ઔર ના રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કી હદીષે મુબારકા મેં હૈ. યે સબ બાદ મેં બનાયે ગયે હે. તુમ કાદરી તરીકે કો સૈયદ અ.કાદિર જીલાની સે મનસુબ કરતે હો મગર ઉન્હો ને

અપની કિતાબ ગુન્યતુત્તાલીબીન મેં ઈસકા કહીં ભી ઝીકર નહીં કિયા બલ્કે આપને ખુદ કહા હે મઝહબ વોહ જો રસુલૂ-લ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા હો. જીસકા મા'ના યે હૈ હમારા મસ્લક વાઝેહ હૈ. હમારા મઝહબ યા મસ્લક કીસીકી રાય યા ખ્યાલ કા તાબેઅ નહીં હૈ. હમ ફર્ક સિર્ફ યે કરતે હૈં કે અઈમ્માએ દીન કે ઈખ્તીલાફ દુર કરને કે લીયે રસુલુલ્લાહ સલ. કો મુનસીફ ઓર કાઝી મુકર્રર કરતે હૈ.

આઈયે રસુલુલ્લાહ સલ. કો ફૈસલ બનાતે હૈ.

દુનિયા કા મુસલ્લમ કાનુન ભી યહિ હૈ કે જીસ મામલે મે દો આદમી લડતે હો તો તીસરે કો ષાલીષ યા અમીન બનાયા જાતા હૈ. હમ ભી ફકત યહી કેહતે હૈં કે રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કો મુનસીફ ઓર કાઝી તસલીમ કિયા જાએ. જીસ મકામ પર ઈમામ અબુ હનીફા યા ઈમામ શાફઈ કા કિસી મસઅલે મેં ઈખ્તીલાફ હો તો ઉસ મકામ પર રસુલુલ્લાહ સલ. કો હી મુનસીફ ઔર કાઝી બનાયા જાએ ઓર આપ સલ. હી સે ફેસલા લીયા જાયે. અગર હમ કીસી મસઅલે કે હલ કે લીયે ઈમામે આઝમ મુહમ્મદુર રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ કો ષાલીષ (અમીન) બનાતે હૈ તો તુમ આગ બગોલા ક્યું હોતે હો ? ગુસ્સે મેં ક્યું આતે હો ? ઈસ તરહ કરને સે ઈમામ સાહબ કી કોનસી બે હુરમતી હોતી હે ? (જો તુમ ગુસ્સે હોતે હો ઓર આગ બગોલા હોતે હો, ઈસ તરહ કરને સે ઉનકી કોઈ બે હુરમતી યા બે ઈઝઝ તી નહીં

હોતી) ઈમામ અહમદ બીન હમ્બલ યા ઈમામ શાફઈ મેં કોઈ ઈખ્તીલાફ હો તો ઉસકે લીયે ષાલિષ રસુલુલ્લાહ સલ. કો બનાયા જાએ. કુરઆને પાક મેં ઈર્શાદે બારી તઆલા હૈ :

ફઈન તનાઝઅ-તુમ ફી શય-ઈન ફ-રૂદ્દૂહુ ઈલલ્લાહિ વર-રસુલ. (અન-નિસા - ૫૯)

યાની :- જીસ મકામ પર તુમ મેં ઈખ્તિલાફ પેદા હો જાએ તો ઉસ મકામ પર તુમ યે ફેસલા અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસુલ સલ. કે પાસ લે જાઓ.

યકીનન વહાઁ પહોંચને સે ઈત્તીફાક ઓર ઈત્મીનાન હો જાએગા. ક્યું કે જો ભી ઈમાનદાર હોગા વો ઉસ ફેસલે કો (દિલસે) કબુલ કરેગા મગર જીસકે દિલમેં ઈમાન નહીં હોગા વો ફરાર કી રાહ ઈખ્તીયાર કરેગા. જૈસે કુરઆને કરીમ મેં ઈર્શાદે રબ્બાની હૈ : **'વ ય-કુલુ-ન આમન્ના બિલ્લાહી વ બિર-રસુલિ વ અ-તઅ-ના ષૂમ્મ ય-ત-વલ્લા ફરીકૂમ મિન્હૂમ મિમ બઅ-દિ ઝાલિ-ક વમા ઉલાઈ-ક બિલ મૂઅ-મિની-ન. વ -ઈઝા દુઊ ઈલલ્લાહિ વ રસુલિહી લિ-યહ- કૂ-મ બય-નહૂમ ઈઝા ફરીકૂમ મિન્હૂમ મૂઅ-રીઝુન'** (અન્નુર- ૪૭, ૪૮)

ઈન આયતોં કા હાસીલ યે હૈ કે દાવા તો કરતે હૈં કે હમ અલ્લાહ પર ઈમાન લાએ ઔર ઉસ કે રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ પર ઈમાન લાએ મગર બાદ મેં ઈન્કાર કર દેતે હૈં, ક્યું કે ઉન કે દિલોં મેં ઈમાન બીલકુલ હી નહીં હૈ ઔર ઉન કી સબ સે બડી નીશાની યે હૈ કે જબ કહા જાતા હૈ કે

આઓ કુરઆન વ હદીષ કે મુતાબીક ફૈસલા કરેં તો રાહે ફરાર ઈખ્તિયાર કરેંગે. યે મુનાફીક કી નીશાની હૈ, મગર જો સાહબે ઈમાન હોંગે તો ઉન સે અગર કહા જાએગા કે કુરઆન વ હદીષ કે મુતાબીક ફેસલા કરેં તો વો જરૂર કબુલ કરેંગે.

આખરી ગુઝારીશ

આખીર મેં એહલે હદીષ કે મસ્લક કે મુખાલીફીન કો દઅવત દેતા હું કે આએ રસુલૂલ્લાહ સલ્લલ્લાહૂ અલય-હિ વ સલ્લમ સે ફેસલા હાસીલ કરે, કુરઆન વ હદીષ કો દરમ્યાન મેં લાએં. આઈયે ઈખ્તિલાફ કો ખતમ કરને કે લીયે ઈમામો કે ઈમામ, અવામ કે આકા, ઈમામે આઝમ મુહમ્મદ મુસ્તુફા સલ.કો ષાલીષ બનાએ . મઝહબી પ્લેટ ફારમ પર વહદત ઔર મસાવાત (ભાઈ ચારગી) કે પરચમ લહેરાને કા યે બેહતરીન રાસ્તા હૈ. અગર નિય્યતેં સાફ હોં ઔર મુસલમાનો મેં સે ફીરકા બન્દી કી લઅનત ખતમ કરને કે દિલસે ખ્વાહાં હોં તો ફીર ઈસ આજીઝાના દઅવત કો કબુલ કરના હર મુસલમાન કા દીની ઔર કૌમી ફરીઝા હૈ, વરના કયામત કે દીન અલ્લાહ તઆલા કે સામને જવાબ દેહ હોંગે.

ફીર ન કહેના હમેં ખબર ન હુઈ
વમા અલયના ઈલ્લલ બલાગ.